



# AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 59 (8938) CÜMƏ, 18 mart 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

## İlham Əliyevin sülh missiyası

Azərbaycan global böhranların həllində əsas vasitəçilərdən biridir



## Biz birinciyik



Prezident İlham Əliyev Bolqarıstanda keçirilmiş gülüş üzrə VII Avropa Çempionatının iştirakçılarını qəbul edib

Martın 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 23 yaşadək idmançıların Bolqarıstanda keçirilmiş gülüş üzrə VII Avropa Çempiona-

tının iştirakçılarını qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı görüşdə çıxış etdi.

Bax: səh. 2

## "Zəfər amnistiyası"nın icrası başa çatdı

Təmali Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan bu humanizm ənənələri Prezident İlham Əliyev tərəfindən də böyük həssaslıqla və uğurla davam etdirilir.

Mərhəmət, xeyirxahlıq kimi ali mənəvi keyfiyyətləri daim əldə rəhbər tutan İlham Əliyev bayramlar ərəfəsində, ələmətdar tarixi günlərdə ənənəvi olaraq əfv sərəncamları imzalayır və neçə-neçə ailənin sevincinə səbəb olur.

İndiyədək həyata keçirilən 11 amnistiya aktı ümumilikdə 117 min 770 şəxsi əhatə edib. 8 Noyabr - Zəfər Günü münasibətilə həyata keçirilən amnistiya aktı isə daha genişmiqyaslı olması ilə seçilir. Belə ki, "Zəfər amnistiyası" 17 min 267 şəxsə şamil olunub. Amnistiyanın tətbiq olunduğu şəxslərdən 733-ü Vətən müharibəsinin iştirakçısı, 837-si qadın, 65-i yetkinlik yaşına çatmayıandır. Amnistiya qərarı azadlıqdan məhrumetmə yerlərində cəza çəkən 5971 məhkuma tətbiq edilib. Onlardan 2710 məhkum azadlıqdan məhrumetmə cəzasından azad olunub, 3261 məhkumun cəzasının çəkilməmiş müddəti 6 ay azaldılıb.

Bax: səh. 6

Azərbaycan uzun müddətdir ki, bir sıra aktual global problemlərin həllində aktiv iştirak edən ölkə kimi tanınır.

Məhz respublikamızın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən enerji layihələri həm regionun, həm də Avropanın neftə və qaza olan tələbatını əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırıb. Azərbaycan həm mühüm forumlara evsahibliyi etməklə, həm də beynəlxalq platformalarda dünyada sülhün təmin olunmasına layiqli töhfələr verir.

Barışa xidmət edən təşəbbüslər

Respublikamız dünyada sülhəratma missiyasını daim layiqincə yerinə yetirir, bu istiqamətdə səmərəli təklif və təşəbbüslərlə çıxış edir, öz praktiki fəaliyyəti ilə global təhlükəsizliyin təmin olunmasında fəal rol oynayır. Hələ bir neçə il əvvəl BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzvlüyü və sədrliyi dövründə Azərbaycan əsas diqqətini dünyanın müxtəlif yerlərindəki

münaqişələrin aradan qaldırılmasına yönəlmişdir. Eyni zamanda zəngin təbii resurslara malik olan Azərbaycanın enerji siyasəti həm də bölgədəki tərəfdaş dövlətlərin də inkişafına və rifahına xidmət edir.

Bütün bunların davamı olaraq Azərbaycan regionda yeni əməkdaşlıq formatlarının təşəbbüskarı kimi çıxış edir. Hazırda region dövlətləri arasında mövcud olan çoxtərəfli əməkdaşlıq formatları buna əyani sübutdur.

Prezident İlham Əliyev sülhün təmin olunmasına xidmət edən təşəbbüslərini bu gün də uğurla davam etdirir. Azərbaycanın Ukraynada müharibənin dayandırılması ilə bağlı səyləri də bunu təsdiqləyir. Xatırladaq ki, hələ bir neçə gün əvvəl Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin görüşündə Ukraynadakı hadisələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparılmış, iki qardaş ölkənin müharibənin tezliklə dayandırılması istiqamətindəki səyləri yüksək qiymətləndirilmişdir.

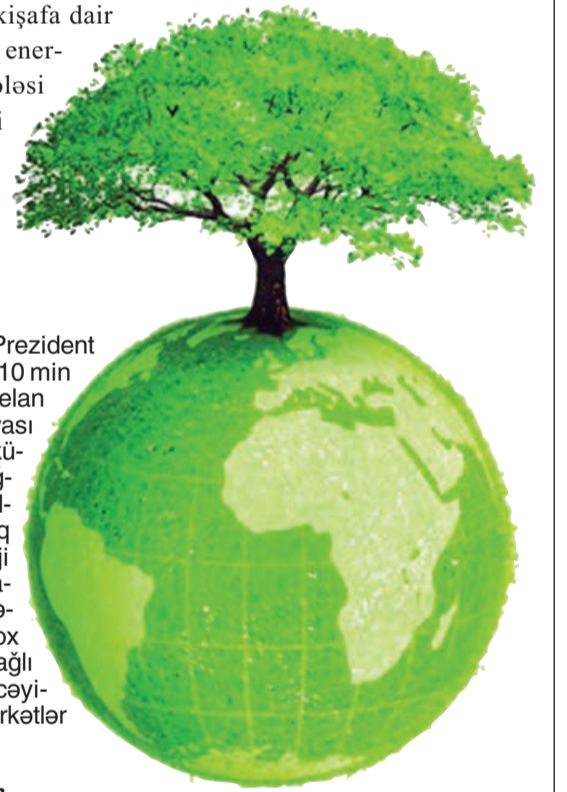
Ardı 4-cü səh.

## «Yaşıl enerji» Azərbaycanın enerji siyasətinin mühüm hissəsinə çevrilir

"Azərbaycan 2030": sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də ölkəmizdə "yaşıl enerji" istehsalının genişləndirilməsi məsələsi də əhəmiyyətli yer alıb. Hədəf ümumi enerji istehsalı gücündə bərpaulunan enerjinin payını indiki 17,3 faizdən 2025-ci ildə 24, 2030-cu ildə isə 30 faizə çatdırmaqdır.

Bu istiqamətdə inamlı addımlar atılır. Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş əraziləri - 10 min kvadratkilometr ərazini "yaşıl enerji" zonası elan edib. Burada artıq bir neçə su-elektrik stansiyası inşa edilib və fəaliyyətə başlayıb. Günəş və külək-elektrik stansiyalarının yaradılması ilə bağlı isə konkret planlar var. Bir sözlə, həmin bölgələrin potensialı böyükdür. Artıq dəqiq hesablamalar aparılıb və günəş, külək enerji növlərinin istehsalı təxminən 9-10 min meqavata çatı bilər. İlk addımlar da atılır, bp şirkəti ilə generasiya gücü 200 meqavattan çox olan günəş-elektrik stansiyasının inşası ilə bağlı danışıqlar gedir və onların uğurla nəticələnməsinə şübhə yoxdur. Bu bölgəyə digər böyük şirkətlər maraq göstərirlər.

Ardı 5-ci səh.



## Böyük qayıdış şanlı zəfərin modern yolları ilə reallaşacaq

Bu il Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yeni yol infrastrukturuları istifadəyə verilməli



Ardı 5-ci səh.

## Dünya aclıqla üzləşə bilərmiz?

Getdikcə dərinləşən global ərzaq böhranı geosiyasi və geoiqtisadi gərginliyi daha da artırma bilər

"Rusiya və Ukraynadan buğda tədarükünün dayandırılacağı təqdirdə dünyanın bir sıra regionları ərzaq qıtlığı və aclıq ilə üzləşə bilər".

Böyük Britaniyanın "The Guardian" nəşrinin yaydığı analitik yazıda bildirilir ki, Rusiya-Ukrayna savaşının dünyada 2008-ci ilin global maliyyə böhranından sonrakı vəziyyətlə müqayisə edilən ərzaq bahalaşması ilə üzləşib. Rusiya və Ukraynadan tədarükün dayandırılması hazırkı vəziyyəti daha da ağırlaşdırma bilər.

BMT-nin Ümumdünya Ərzaq Programının baş iqtisadçısı Arif Hüseynin dediyinə görə, böhranın fəsadları dünyaya böyük zərbə olacaq: "Taxıl və neftin qiyməti 2008-ci ilin ərzaq və yanacaq böhranı zamanı müşahidə edilməyən göstəricilərə sürətlə yaxınlaşır və hətta onlardan da üstündür".

Sanksiyalar Afrika və Asiyani aclıq həddinə çatdırır

Yazıda qeyd edilir ki, Ukraynada vəziyyətin gərginləşməsinə əvvəl də dünyada ərzaq qiymətləri artmışdı.

Ardı 11-ci səh.

Ermənistan, demək olar ki, bütün sahələr üzrə qeydə alınan tonozzül daha sürətli xarakter almışa başlayıb.

Sosial-iqtisadi sferada daha böyük çətinliklərlə üzləşən ölkədə siyasi, humanitar problemlərin də miqyası davamlı şəkildə genişlənir. Nəticə etibarilə əhalinin həm maddi vəziyyəti gərginləşir, həm də insanlar pozulmuş hüquqlarını bərpa etməkdə yeni maneələrlə üzləşirlər. Belə vəziyyətdə Ermənistan-

## Ermənistan silahlı qüvvələrində xaos artır

Bu ölkədə hərbi qulluqçuların vəzifələrə təyin edilməsi ilə bağlı rüşvət qalmaqalı yaşanır

dan bərdəlik köçüb gedənlərin sayının artması tamamilə təbii sayılır.

Hazırda erməni cəmiyyətində müşahidə edilən problemlər silahlı qüvvələrdə özünü qabarıq şəkildə büruzə verir. Postmüharibə dövründə də orduda özbaşınalıq, oğurluq, fərarilik, nizamnamədən kənar hərəkətlər və digər qanun pozuntuları hökm sürür. Orduda cinayətlərin sayının artması vəziyyətin daha acı-

nacaqlı hala gəldiyini göstərir. Hərbi hissələrdə özünü qabarıq göstərən neqativ hallardan biri də oğurluq, silah və sursatların detallarının sökülərək satılmasıdır.

Bu arada Ermənistan mətbuatı silahlı qüvvələrin baş qərargahının sabiq rəisi Artak Davtyanla bağlı maraqlı məqamları üzə çıxarmağa başlayıb.

Ardı 11-ci səh.



# Biz birinciyik

Prezident İlham Əliyev Bolqarıstanda keçirilmiş güləş üzrə VII Avropa Çempionatının iştirakçılarını qəbul edib

## Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Bu yaxınlarda Bolqarıstanda keçirilmiş Avropa çempionatında gənc güləşçilərimiz ölkəmizi layiqətlə təmsil edərək böyük uğura imza atdılar, 16 medal qazandı, onlardan 7-si qızıl medalıdır. Bu, çox böyük nailiyyətdir. Xüsusilə nəzərə alınmalıdır ki, komanda hesabında bizim komandamız birinci yeri layiq görülmüşdür. Bu münasibətlə ilk növbədə idmançıları və onların məşqçilərini, Güləş Federasiyasını təbrik edirəm. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycanda idman uğurla inkişaf edir, Azərbaycan idman dövlətidir və həm böyük, həm gənclər arasında keçirilmiş beynəlxalq yarışlarda bizim idmançılarımız öz gücünü, dövlətimizin qüdrətini nümayiş etdirirlər.

Mən bilərəm ki, idmanın bütün növlərində, o cümlədən güləş idman növündə ildən-ilə rəqəbat artır, müxtəlif ölkələrdə güclü idmançılar üzə çıxır və artan rəqəbat şəraitində Avropada birinci olmaq, əlbəttə, böyük nailiyyətdir. Dövlət himnimiz yeddi dəfə səsləndirildi. Əlbəttə ki, həm idmançılar, həm idman mütəxəssisləri, bütün Azərbaycan vətəndaşları bu qələbəni böyük qürur hissi ilə qarşılayıblar.

Güləş Azərbaycanda idmanın bütün növləri arasında xüsusi yerə malikdir. Güləş bizim milli idman növümüzdür. Bütün dövrlərdə güclü güləşçilərimiz olubdur, həm sovet dövründə və xüsusilə müstəqillik dövründə. Bizim güləşçilərimiz Azərbaycanı müxtəlif yarışlarda layiqətlə təmsil ediblər. Bizim bir çox Olimpiya, dünya, Avropa çempionlarımız var. Əlbəttə, güləşin ənənələri Azərbaycanda kifayət qədər güclüdür və şadam ki, indi gənc nəsil bu ənənələri davam etdirir. Əminəm ki, bu yaxınlarda medallar qazanmış idmançılar arasında gələcəyin Avropa, dünya və Olimpiya çempionları olacaqlar. Nəsilənəslə keçən bu təcrübə, bilik, səriştə əminəm ki, Azərbaycanı bundan sonra da dünya miqyasında aparıcı güləş ölkələrindən birinə çevirəcəkdir. Hər halda Avropada gənclər arasında biz birinciyik və mənə verilən məlumat görə, çempionatda 34 ölkə iştirak edirdi. Bunu nəzərə alaraq, bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, bu, doğrudan da, böyük nailiyyətdir. Əlbəttə, bütün bu amilləri nəzərə alaraq, bu gün mən sizi dəvət etmişəm ki, şəxsən özüm sizi təbrik edim və ümidvar olduğumu bildirim ki, gələcəkdə də siz eyni əzmkarlıqla ölkəmizi layiqətlə təmsil edəcəksiniz.

Son vaxtlar Güləş Federasiyasında gedən proseslər narahatlıq doğururdu və dərindən düşündürürdü. Güləş Federasiyasında idarəetmə mexanizmi zəifləmişdi, faktiki olaraq özbaşınalıq hökm sürürdü. Əlbəttə ki, bu, nəticələrə də mənfi təsir göstərmişdir və bu, təbii idi. Ona görə Güləş Federasiyasının rəhbərliyinin dəyişdirilməsi zəruri idi, bu, baş verdi. Əminəm ki, federasiya indi həm buraxılmış bütün nöqsanları aradan qaldıracaq, vəziyyəti təhlil edəcək, - mənə məlumat verilib ki, artıq bu işlərə start verilib, - əlbəttə ki, idmançılara - həm gənclərə, həm də böyüklərə arasında çıxış edən idmançılara lazımı şərait yaradacaqdır. Mən Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti vəzifəsinə seçildikdən sonra məhz bu vəzifəni qoydum ki, biz idmançılara şərait yaratmalıyıq, onlardan isə nəticə gözləməliyik. Bax, bu iki əsas amil bizim böyük uğurlarımızın əsası təşkil edirdi. Ona görə əminəm ki, Güləş Federasiyası Gənclər və İdman Nazirliyi ilə, məşqçilərlə birlikdə düzgün addımların atılmasına nail olacaq və bugünkü qələbəni mən görülməyi kimi qəbul edirəm.

Bizim idmançılar uzun illərdir Azərbaycanı dünyada təbliğ edirlər. Mən dəfələrlə idman ictimaiyyəti ilə görüşür əsnasında deyirdim ki, idman bizim dövlət siyasətimizdir və idman hər bir ölkənin qüdrətini əks etdirir. Çünki əgər beynəlxalq yarışlarda, Olimpiya oyunlarında ölkələrin reytinglərinə nəzər salsaq, görürük ki, adətən, inkişaf etmiş ölkələrin nümayəndələri daha da böyük uğurlar qazanırlar. Bu da təbii, çünki həm təlim-məşq toplanışlarının keçirilməsi, ümumiyyətlə, hazırlıq işlərinin qurulması, iqtisadi baza - bütün bu amillər önəmli rol oynayır. Əlbəttə ki, dövlət siyasəti burada aparıcı məsələdir və Azərbaycan bu ölkələrin sırasındadır. Biz neinki iqtisadi və digər sahələrdə, idman sahəsində də qabaqcıl ölkələrin sırasındayıq və bu liderliyi



qorunmalıyıq. Təsədüfi deyil ki, beynəlxalq idman qurumları Azərbaycanı çox böyük rəqəbətə yanaşırlar. Belə olmasaydı, Azərbaycanda iki dünya səviyyəli tədbir keçirilməzdi - həm Avropa Oyunları, həm də İslam Həmrəyliyi Oyunları. Bir ölkədə, bir şəhərdə cəmi iki il ərzində iki böyük tədbirin keçirilməsi beynəlxalq idman ictimaiyyətinin, federasiyaların bizi özünə münasibətində əhatə etməsi deməkdir. Biz bu yarışları yüksək səviyyədə keçirdik və idmançılarımızı bizi sevindirdilər. Bizim beynəlxalq idman qurumları ilə, Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi, Avropa Olimpiya komitələri ilə sıx əlaqələrimiz var, beynəlxalq federasiyalarla sıx əlaqələrimiz var. Bu əlaqələr, əlbəttə ki, Azərbaycanda idman siyasətinin düzgün aparılmasında da bizi kömək göstərir. Ölkəmizdə keçirilmiş və bundan sonra keçiriləcək idman yarışları da müntəzəm xarakter almalıdır. Çünki ölkəmizin həm imkanları, həm Azərbaycanda qonaqpərvərlik, idman infrastrukturunun mövcudluğu sayəsində biz bütün istənilən idman yarışını keçirə bilərik. Məsələn, Avropa oyunlarında 5 mindən çox idmançı iştirak edirdi və onların bir çoxu qeyd edirdi ki, bu oyunlar Yay Olimpiya Oyunlarının səviyyəsində keçirilir. Yeni bütün bu şəraiti biz yaratmışıq ki, həm idmançılar dövlətimizin şö-

rətini həmişə yüksəkliklərdə saxlasınlar, həm də idman kütləvi xarakter alsın. Gənclər və idman naziri qarşısında, yeni rəhbərlik qarşısında qoyduğum vəzifələrdən biri də məhz budur - idmanın kütləviliyini təmin etmək və bütün bölgələrdə mövcud infrastrukturdan istifadə etmək. Çünki bizdə hər bir bölgədə müasir olimpiya idman kompleksləri var, 50-yə yaxın beşir bəzə bəzə kompleks artıq inşa edilib və onlardan məmərəli şəkildə istifadə etməliyik. Seleksiya işi çox düzgün aparılmalıdır. Bölgələrdə bir çox yerlərdə istedadlı uşaqlar var, sadəcə olaraq, onları düzgün seçməyə və idmana, idman bölmələrinə cəlb etmək lazımdır.

Əlbəttə ki, tanınmış idmançılarımızın nümunəsi, Olimpiya, dünya, Avropa çempionlarının nümunəsi gənclər üçün də bir stim olmalıdır. Onlar da bizim tanınmış idmançılar kimi olmağa çalışmalıdırlar. Bilirəm ki, bizim tanınmış, görkəmli idmançılarımız da həm öz idman uğurları ilə, həm də ki, davranışları ilə nümunə göstərirlər. Mən çox şadam ki, Azərbaycan idman ictimaiyyəti və bizim idmançılarımız, onların böyük əksəriyyəti həyatda da nümunədirlər və belə olmalıdır. Bir sözlə, mən güləş idman növünün perspektivlərini çox müsbət qiymətləndirirəm. Əminəm ki,

növbəti illərdə həm Olimpiya oyunlarında, həm də dünya çempionatlarında bizim uğurlarımız kifayət qədər olacaq.

Bir məsələyə də toxunmaq istərdim. Bu gün siz qalib gəlmiş ölkəni təmsil edirsiniz. Biz müstəqil ölkə kimi böyük idman yarışlarına qatılmaqda iştirak edirik. Söhbət etməli idik və söhbət edirik ki, bizim gücümüz də var, iradəmiz də var və beynəlxalq idman arenalarında göstərdiyimiz məharət, güc özünü döyüş meydanında da göstərəcək. Hər halda xalqımızın və gənclərimizin və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsində idman amili çox böyük rol oynayır. Mən bunu bilərəm ki, gənclərimiz, gənclərimiz vətənpərvərlik hissləri daim yüksək olsun. Məhz bu vətənpərvərlik hissləri, Vətənə olan sevgi, bağlılıq Vətən müharibəsində əsas rol oynadı. Bizim əlbəttə ki, güclü ordumuz, texnikamız, silahlarımız, sursatlarımız var. Amma qələbəmizi şərtləndirən döyüşçülərin əzmkarlığı, Vətənə olan bağlılığı idi. Bu da vətənpərvərlikdən irəli gəlir.

Biz uzun illər - 30 ilə yaxın beynəlxalq arenalarda, ister idman, ister siyasi arenalarda məğlub edilmiş ölkə kimi təmsil olunurduq. Bunu etiraf etmək nə qədər ağrıdırsa, o qədər də sadədir. Yeni biz həqiqəti olduğu kimi bil-

məliyik və deməliyik. Bəli, bu məğlubiyyətin səbəbləri var idi, ovahtı antimitillə hakimiyyətin xəyanətkarlığı, ordunun olmaması, Ermənistanı xarici dövlətlərin göstərdikləri yardımlar - bütün bunlar var idi. Məhz bu amillər məğlubiyyəti şərtləndirmişdir. Amma həqiqət o idi ki, torpaqlarımız işğal altında idi və biz sübut etməli idik ki, nəyin bahasına olursa-olsun torpaqlarımızı işğalçılardan azad edəcəyik və etdik. Bir daha demək istəyirəm, hesab edirəm ki, o cümlədən idman sahəsində əldə edilmiş uğurlar, bayrağımızın qaldırılması, himninin səsləndirilməsi vətənpərvərlik hisslərini daha da gücləndirirdi və hər birimizə bir daha göstərirdi ki, əgər biz idman yarışlarında düşməni təmsil edən idmançılara məğlub edə bilsək, döyüş meydanında da mütləq qələbə qazanacağıq. Belə də oldu.

Siz gənclər artıq başqa Azərbaycanı təmsil edirsiniz. Siz qalib gəlmiş müzəffər xalqı təmsil edirsiniz. Əminəm ki, o arenaya çıxanda sizin ürəyinizdə mütləq qələbə duyğuları olmalıdır. Təkcə Azərbaycan vətəndaşları yox, bütün dünya Azərbaycanlıları bu gün özlərini əmin hiss edirlər, yaşadıqları ölkələrdə Azərbaycan heqiqətini qatırırlar, o cümlədən ikinci Qarabağ müharibəsi haqqında qürur hissi ilə danışırlar.

Siz də beynəlxalq yarışlarda, əlbəttə ki, müxtəlif ölkələrdə olursunuz. Əminəm, bəlkə də siz gənclər yox, - çünki siz təzə-təzə beynəlxalq yarışlarda iştirak etməyə başlamısınız, - amma böyüklər, məşqçilər, idman mütəxəssisləri mütləq görür ki, Azərbaycana münasibət nə dərəcədə dəyişmişdir. Çünki biz qalib ölkəni, müzəffər xalqı təmsil edirik. Biz müharibəni layiqətlə aparmışıq, bütün müharibə qanunlarına riayət edərək aparmışıq. Biz mülki əhaliyə qarşı vuruşmamışıq, biz binaları bombalamamışıq, biz qəddarlıqla məşğul olmamışıq. Halbuki xalqımızın ürəyində qisas hissi həmişə var idi. Çünki ermənilər tərəfindən bizə qarşı soyqırımı törətdimmişdir, bizə qarşı etnik təmizləmə siyasəti aparılmışdır və qisas hissi mütləq olmalıdır. Ancaq mən demişdim ki, düşməndən ittiqamı döyüş meydanında alacağıq. Bütün dünya, bütün hərbi ekspertlər artıq bunu dəfələrlə qeyd edirlər ki, Azərbaycan bu müharibəni həm böyük məharətlə, ustalıqla aparıb, qısa müddət ərzində istədiyinə nail olub, həm də bütün müharibə qanunlarına riayət edərək layiqətlə aparıb. Məhz buna görə düşmən tərəfindən mülki əhali arasında itkilər 30-dan da az idi. O da məhz ona görə ki, o mülki vətəndaşlar döyüşlərdə iştirak edirdilər.

Mən bunu xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Çünki indi dünyada bir çox yerlərdə müharibələr gedib, gedir və əfsuslar olsun ki, gedəcək. Bu gedən müharibələrə diqqət yetirsək, hesab edirəm ki, həm Azərbaycan xalqı, həm bütün dünya ictimaiyyəti bir daha Azərbaycan xalqının böyüklüyünü və Azərbaycan rəhbərliyinin məsuliyyətini görür. Əlbəttə ki, idmançılarımız üçün bu, əlavə bir stimuldur. Çünki biz layiqətlə xalqı və böyük hörmətə layiq olan ölkəni təmsil edirik. Siz idmançılar bundan sonra, sizdən sonra gələnlər nəsillər həmişə müzəffər ölkəni təmsil edəcəksiniz. Çünki bizim qələbəmiz əbəddir, biz Qarabağı düşməndən azad edən xalqıq və o torpaqlarda həyat yaradan, həyat quran xalqıq.

Əlbəttə ki, azad edilmiş torpaqlarda idman inkişaf etməlidir. Biz indidən bu işlərlə məşğul oluruq. Stadionlar, idman kompleksləri və digər idman qurğuları şəhərlərin, azad edilmiş bütün şəhərlərin baş planlarında idman qurğularının yerləşməsi nəzərdə tutulur. Amma bunlar hansı formada olacaq, memarlığı necə olacaq, bunu artıq müvafiq federasiyalar, Gənclər və İdman Nazirliyi təqdim etməlidir.

Bir sözlə, əziz dostlar, uşaqlar, məşqçilər, mütəxəssislər, sizi bir daha təbrik edirəm, sizə yeni uğurlar, yeni qələbələr arzulayıram.

Sərbəst güləş üzrə Azərbaycan yığmasının baş məşqçisi **Namiq ABDULLAYEV**: Cənab Prezident, icazənizlə, istərdim federasiyamız adından, güləşçilərimiz adından bu uğurla bağlı bir neçə kəlmə söyləyim.

Hörmətli Prezident, əvvəlcə bizi dəvət etdiyiniz və bizimlə görüşdüyünüz üçün sizə həm Azərbaycan Güləş Federasiyası adından, həm məşqçilər və idmançılar, həm də bütün güləş ailəsi adından dərin təşəkkürümüzü bildirirəm. Sizin idmana diqqət və qayğınıza hər zaman hiss etmişik. Bolqarıstanda keçirilən 23 yaşadək güləşçilərin Avropa çempionatından sonra bizi qəbul etməyiniz də bu diqqətin göstəricisidir. Bildiyiniz kimi, millimiz Avropa çempionatında hər üç güləş növü üzrə uğurlu çıxış etdi. Yunan-Roma güləşi üzrə 2 qızıl, 1 gümüş və 2 bürünc, qadın güləşi üzrə 1 qızıl, 1 gümüş və 2 bürünc, sərbəst güləşdə isə 4 qızıl və 3 bürünc medal qazandı. Sərbəst güləşçilərimiz komanda hesabında Avropa çempionu oldu. Yunan-Roma güləşçilərimiz isə üçüncü yeri tutdu. Ümumilikdə 16 medal qazandıq. Azərbaycan 7 qızıl, 2 gümüş və 7 bürünc medal qazanaraq ümumi sıralamada birinci yeri tutdu. Bu da Azərbaycan güləşi tarixində rekord nəticədir.

Cənab Prezident, firsətdən istifadə edib onu da demək istərdim ki, bu il noyabr ayında Azərbaycanda Yunan-Roma güləş növü üzrə Dünya kuboku keçiriləcək.

Möhtərəm Prezident, bizi qarşıda daha mötəbər yarışlar gözləyir. Əminliklə deyə bilərəm ki, bu görüş bizim üçün böyük stimol olacaq. Gələcək yarışlarda da uğurlar qazanaraq Sizi və xalqımızı sevindirəcək üçün əlimizdə gələni edəcəyik. Diqqətiniz üçün sağ olun.

Azərbaycan Güləş Federasiyasının prezidenti **Mikayıl CABBAROV**: Cənab Prezident ilk növbədə mən dərin təşəkkürümü bildirmək istəyirəm ki, siz sız qrafikinizdə vaxt tapıb bizi qəbul etmişiniz, tövsiyələrinizi vermişiniz, həm dövlət başçısı kimi, həm də ölkənin Milli Olimpiya Komitəsinin rəhbəri kimi. Güləş Federasiyasında gedən işlərlə bağlı sizin dəyərlı tövsiyələriniz bizim üçün əsasdır. Firsətdən istifadə edərək, mən sizi əmin etmək istərdim ki, tapşırıqlarınıza uyğun olaraq həm kütləvi idmanın, xüsusilə gənclər və yeniyetmələr arasında, həm də peşakar idman nailiyyətlərini təmin edilməsi üçün fəaliyyətimizi həmkarlarımız Gənclər və İdman Nazirliyi ilə sıx qururuq. Söylədiyiniz kimi, bu, bizim milli idman növümüzdür və biz hər zaman bundan ruhlanırıq. Etibarınıza, etimadınıza görə təşəkkür edirik. Sizə veririk ki, gələcəkdə də bayrağımızı layiqətlə təmsil etmək üçün bizim bütün idmançılar və məşqçilər əllərindən gələni edəcəklər, biz də zəruri dəstək verəcəyik. Səzə bir daha təşəkkür edirik.

**Prezident İlham ƏLİYEV**: Sağ olun.





Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 13 yanvar tarixli 724 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti haqqında Əsasnamə" də, "Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin strukturu" nda, "Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına saxlanılan Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin hərbi qulluqçularının və Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin sistemində işə götürülən işçilərin ştat sayının həddi" ndə və "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində ali hərbi rütbəli vəzifələrin siyahısı" nda dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərar alıram:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 13 yanvar tarixli 724 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 1, maddə 46; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1492; 2019, № 3, maddə 414, № 7, maddə 1247, № 10, maddələr 1580, 1592; 2020, № 2, maddə 109, № 5, maddə 556, № 6, maddə 700; 2021, № 3, maddə 229; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 18 yanvar tarixli 1577 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti haqqında Əsasnamə" də, "Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin strukturu" nda, "Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına saxlanılan Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin hərbi qulluqçularının və Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin sistemində işə götürülən işçilərin ştat sayının həddi" ndə və "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində ali hərbi rütbəli vəzifələrin siyahısı" nda dəyişikliklər təsdiq edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 mart 2022-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 14 may tarixli 2163 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin strukturu" nda dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərar alıram:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 14 may tarixli 2163 nömrəli Sərəncamı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 5, maddə 500; 2008, № 11, maddə 970; 2009, № 12, maddə 1053; 2011, № 7, maddə 699; 2012, № 4, maddə 354, № 6, maddə 594; 2014, № 12, maddə 1647; 2018, № 3, maddə 521) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin strukturu" nun 3-cü hissəsinin üçüncü - altıncı abzasları müvafiq olaraq dördüncü - yeddinci abzaslar hesab edilsin və həmin hissəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü abzas əlavə edilsin:

"Bakı şəhər regional miqrasiya baş idarəsi".

İlham ƏLİYEV,  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 mart 2022-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 30 iyul tarixli 1119 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına işlərin və xidmətlərin göstərilməsinə görə əlavə dəyər vergisindən azad olunan publik hüquqi şəxslərin siyahısı" nda dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərar alıram:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 30 iyul tarixli 1119 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 899; 2021, № 5, maddə 443, № 6 (I kitab), maddə 584, № 9, maddə 984; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 11 yanvar tarixli 1574 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına işlərin və xidmətlərin göstərilməsinə görə əlavə dəyər vergisindən azad olunan publik hüquqi şəxslərin siyahısı"nın 33-cü hissəsinin sonundan nöqtə işarəsi çıxarılaraq, aşağıdakı məzmununda 34-cü və 35-ci hissələr əlavə edilsin:

"34. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Ekoloji Ekspertiza Agentliyi

35. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi".

İlham ƏLİYEV,  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 mart 2022-ci il

## Bakıda Azərbaycan-Avropa İttifaqı təhlükəsizlik dialoqunun 3-cü raundu keçirilib



3rd round of Azerbaijan-EU security dialogue took place in Baku. I am thankful to Enrique Mora @EnriqueMora Deputy SecGen of the European External Action Service for fruitful exchange on regional issues, energy/cyber security, combatting drug trafficking, illegal migration etc.



Bakıda Azərbaycan-Avropa İttifaqı təhlükəsizlik dialoqunun 3-cü raundu baş tutub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev öz "Twitter" hesabında paylaşım edib.

"Görüşdə regional məsələlər, enerji, kibertəhlükəsizlik, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi, qeyri-qanuni miqrasiya və sair üzrə səmərəli mübadiləyə görə Avropa Xarici Fəaliyyət Xidmətinin Baş katibinin müavini Enrike Moraya təşəkkür edərək", - deyə Hikmət Hacıyev bildirib.

## Medianın İnkişafı Agentliyi ilə ADA Universiteti arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb

Martın 17-də Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi (MEİDA) ilə ADA Universiteti arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb.

MEDIA-nın Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, sənədin imzalanmasında məqsəd Medianın İnkişafı Agentliyi ilə ADA Universiteti arasında müstəqil layihələrin reallaşdırılması istiqamətində səmərəli və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması, elmi-praktik tədbirlərin həyata keçirilməsi, tələbələrini təcrübə biliklərinin artırılması, habelə media sahəsində mütəxəssislərin hazırlanması və onların əlavə təhsillərinin təşkil edilməsidir.

Sənədi Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayılov və ADA Universitetinin prorektoru Fərid İsmayılova imzalıdır.

Memorandum əsasən, tədris ili ərzində ixtisalsat təcrübəsinin və yay təcürbə proqramlarının keçirilməsi, bununla yanaşı, təhsil sahəsində müasir texnologiyaların və elmi inkişafın istifadəsində qarşılıqlı əlaqələndirilmənin təmin edilməsi nəzərdə tutulub.

Memorandumun çərçivəsində tərəflərin nümayəndələrinin iştirakı ilə birgə layihə və tədqiqatlar həyata keçiriləcək, konfranslar, təlimlər və seminarlar təşkil ediləcək.

Əməkdaşlıq memorandumu tələbələr MEDIA-nın fəaliyyəti və vəzifələri haqqında məlumatlandırmaq məqsədilə universitetdə "Karyera günləri"nin keçirilməsinə də nəzərdə tutulub. Həmçinin tələbələr kurs və buraxılış işləri, magistrantların dissertasiya mövzularını agentliyin həyata keçirdiyi layihələrin məzmununu ilə əlaqələndiriləcək.

## Azərbaycanın xarici işlər naziri BMT rəsmisini Ermənistanın törətdiyi ekoloji terrorla bağlı məlumatlandırıb



Martın 17-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT-nin Ətraf Mühit Programının (UNEP) Avropa üzrə Regional Nümayəndəliyinin direktoru Bruno Pozzi ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə işçi qrupda təmsil olunan müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri və Azərbaycanın səfərdə olan BMT-nin Ətraf Mühit Programının ekspert qrupunun üzvləri iştirak ediblər.

Görüş zamanı tərəflər Azərbaycan ilə BMT arasında əməkdaşlıq, həmçinin UNEP ilə ölkəmiz arasında gündəlikdə duran digər praktiki məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Habelə azad olunan ərazilərdə həyata keçirilən yenidənqurma və bərpa işləri, minaların təmizlənməsi prosesi, o cümlədən ətraf mühit sahəsində ikitərəfli münasibətlərin dərinləşdirilməsi imkanları və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri ilə bağlı məsələlər müzakirə mövzusu olub.

Ölkəmizin BMT və onun ixtisaslaşmış qurumları ilə əməkdaşlığa əhəmiyyət verdiyini söyləyən nazir Ceyhun Bayramov ölkəmiz tərəfindən BMT-nin Ətraf Mühit Programının işğaldan azad edilmiş ərazilərdə biomüəlliflik və ekosistemlərin bərpasına dəstəyinin yüksək qiymətləndirildiyini bildirib.

Görüş zamanı qarşı tərəf regiondakı hazırkı vəziyyəti, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan dövləti tərəfindən aparılan böyük həcmli bərpa və yenidənqurma işləri barədə məlumatlandırılıb. Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycanın ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində həyata keçirilən dövlət proqramları, qarşıda duran vəzifələr və mövcud ekoloji problemlərin həlli yolları barədə qarşı tərəfə məlumat verib.

Ermənistanın Azərbaycan ərazilərində hərbi təcavüzü və 30 ilə yaxın davam etmiş işğal nəticəsində 1 milyon çox soydaşımızın yurd-yuvalarından qaçqın və məcburi köçkün düşdüyü, azad edilmiş ərazilərdə meşə ehtiyatlarının, flora və faunanın, xüsusi mühafizə olunan təbii ərazilərinin, su ehtiyatlarının, faydalı qazıntı yataqlarının, torpaqların vəziyyətinin işğala qədərki dövrə müqayisəli qiymətləndirilməsi, kənd təsərrüfatı sahəsində görülən işlər, o cümlədən deqradasiya olunmuş torpaqlar, hərbi eroziya, "Ağıllı kənd" layihəsi, "Yaşıl enerji zonası konsepsiyası", peyk təsvirləri əsasında işğaldan azad edilmiş ərazilərin monitorinqi və görülməli bərpa işləri beynəlxalq ekspertin diqqətinə çatdırılıb. Nazir Ceyhun Bayramov bu istiqamətdə Azərbaycanda aparılan fəaliyyətdə UNEP-in iştirakının yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edib.

Azərbaycanın ətraf mühit məsələlərinə böyük önəm verdiyini deyən nazir azad olunan ərazilərin yaşıl enerji zonası elan edildiyini vurğulayıb və burada bütün layihələrin xüsusən də enerji sahələrinə xüsusi diqqət yetirilməklə icra olunduğunu bildirib. O, ölkəmizin BMT ilə əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən layihələrin tədqiqatçıları olduğunu qeyd edib. Həmçinin işğaldan azad olunan ərazilərdə səfər çərçivəsində qiymətləndirmə missiyasına Ermənistan tərəfindən tərdimisi ekoloji zərarin ayni şəkildə göstərildiyini bildirib. Bruno Pozzi ekspert qrupunun ölkəmizə səfərinin məqsədinin işğaldan azad edilmiş ərazilərin ekoloji bərpası prosesinə dəstək göstərilməsi üçün qiymətləndirmə missiyasının həyata keçirilməsi, Azərbaycan hökumətinin azad olunan ərazilərdə ekosistemlərin bərpası ilə bağlı planlarının öyrənilməsi, UNEP-in dəstək istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi, Azərbaycanın ekoloji bərpa ehtiyacları ilə bağlı birbaşa mənbələrdən məlumatların toplanması olduğunu bildirib, bu xüsusda, konstruktiv dialoq və səmərəli əməkdaşlığa görə minnətdarlığını ifadə edib. Görüş zamanı digər qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə olunub.

# "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" yeni qanun layihəsi hazırlanıb



Martın 17-də Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclası keçirilib.

Komitənin sədri Tahir Mirkişili iclasın gündəliyi ilə bağlı məlumat verib, 6 məsələnin müzakirəyə çıxarıldığını bildirib. Gündəliyin təsdiqindən sonra ilk olaraq yeni hazırlanmış "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" qanun layihəsinə birinci oxunuşda baxılıb.

Komitə sədri bildirib ki, təqdim olunan sənəd cənab Prezident İlham Əliyevin "İnvestisiya fəaliyyətinin təşviq edilməsi və xarici investitorların hüquqlarının qorunması ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında" sərəncamında "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" və "Xarici investisiyanın qorunması haqqında" qanunların əsasında yeni "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" qanunun qəbulu ilə bağlı göstərişinə uyğun hazırlanıb.

Komitə sədri regionda investisiya cəlb edilməsi üçün seçilən ölkə kimi Azərbaycanın iqtisadiyyatına qoyulan investisiyalarla bağlı göstərişləri açıqlayıb. O, keçən dövr ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatının struktur və məzmunca xeyli dəyişdiyini, yeni çağırışlar fonunda yeni tənzimləmələrin aktual olduğunu qeyd edib. Bu cəhətdən müzakirəyə təqdim olunan layihənin əhəmiyyətini vurğulayıb, onun ümumi çərçivə xarakterini daşıdığını bildirib və sənədi iqtisadiyyatın strukturunu, biznes mühitinin təkmilləşməsi, investisiya cəlb edilməsinin artırılması baxımından irəliləyişə doğru atılmış mühüm bir addım kimi xarakterizə edib.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səferov qanun layihəsi ilə bağlı bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən inkişaf strategiyasının mühüm istiqamətlərindən biri də Azərbaycan iqtisadiyyatının biznes və investisiya mühitinin daim yaxşılaşdırılmasıdır. Bu istiqamətdə yeni hazırlanmış "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" qanun layihəsinin yerli və xarici investisiyaların cəlb edilməsi baxımından əhəmiyyətini vurğulayan nazir müavini sənədin Prezidentin müvafiq sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetləri" nə uyğun olmasından danışıb.

O, investisiya ilə bağlı hazırkı qanunvericiliyin təhlilinin nəticələri, yeni qanunun qəbulunun aktuallığı ilə bağlı arqumentləri açıqlayıb, yeni qanun layihəsinin də investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, cəlb edilməsinin artırılması və investisiyaların qorunması ilə bağlı təsbit olunan əlverişli bərdə məlumat verib, təklif olunan üstünlükləri şərh edib.

Qanun layihəsinin müzakirələrində iqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədr müavini Əli Məsimli, komitənin üzvləri Məşhur Məmmədov, Vahid Əhmədov, Ziyad Səmədzadə, Einur Allahverdiyev, Məhərriz Abbaszadə, İqbal Məmmədov, Rüşət Quliyev, Məzahir Əfəndiyev, Vüqar Bayramov və Aydın Hüseynov çıxış ediblər. Qanun layihəsi ilə bağlı fikirlərini bildiriblər, sənədin işlək mexanizminin vacibliyinə toxunublar. Deputatlar investisiyaların və mülkiyyətin

qorunmasının, investisiya cəlb edilməsi ilə paralel azad rəqabət şəraitinin yaradılmasının vacibliyi, elm-tutumlu və əmək-tutumlu sərmayələrin əhəmiyyəti kimi məsələləri qaldırıblar, sənədə istifadə olunan anlayışlarla, təsbit edilən müddəalarla bağlı qeydlərini və suallarını səsləndiriblər.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səferov, AZPROMO-nun vitse-prezidenti Yusif Abdullayev deputatların qeydlərinə və qaldırılan məsələlərə aydınlıq gətirib, onların suallarını cavablandırılıb.

İclasda "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşda Milli Məclisin müzakirəsinə tövsiyə olunub. Sonra deputatlar ikinci oxunuşda olan qanun layihələrinin müzakirəsinə keçiblər. Gündəliyin ikinci məsələsinin təqdim edən komitə sədri Tahir Mirkişili bildirib ki, "Dövlət rüsumu haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) "Media haqqında" qanunda təsbit olunan audiovizual media subyektlərinin yeni təsnifatının rüsumlarının müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı hazırlanıb. Vurğulayıb ki, sənədə ümumrespublika televiziya yayımı üçün nəzərdə tutulan rüsumun məbləği 10 dəfə azaldılıb.

Gündəliyin üçüncü məsələsi olan "Lisensiyalar və icazələr haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin (ikinci oxunuş) "Media haqqında" qanunda təsbit edilmiş audiovizual media fəaliyyəti subyektlərinin təsnifatına uyğunlaşdırma məqsədilə hazırlanmışdır bildirilib.

"Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda təqdim edərək komitə sədri Tahir Mirkişili diqqətə çatdırıb ki, dəyişiklik dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi zamanı özəlləşdirilməni həyata keçirən dövlət orqanının hesabına özəlləşdirmədən daxil olan vəsaitlərin istifadə məqsədlərinin daha da genişləndirilməsi ilə bağlıdır.

İkinci oxunuşda olan "Antiinhisar fəaliyyəti haqqında", "Yeniyyət məhsulları haqqında" və "Dövlət sirri haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin müzakirəsində işə bildirilib ki, sənəd Azərbaycan Respublikası Dövlət Ehtiyatları Agentliyinin yaradılması ilə əlaqədar qanunvericilikdə termin dəyişikliyi ilə bağlı hazırlanıb.

Müzakirələrdən sonra deputatlar bu qanun layihələrini də yekdilliklə ikinci oxunuşda baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasının müzakirəsinə tövsiyə ediblər.

Sənədə komitə "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Respublikası Hökuməti arasında standartlaşdırma, metrologiya və uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi və "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Respublikası Hökuməti arasında standartlaşdırma, metrologiya və sertifikatlaşdırma sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun ləğv edilməsi haqqında qanun layihəsinin nəzərdən keçirilib. Qanun layihəsinə əsasən, Gürcüstanla 1997-ci il 15 aprel tarixli 268-IQ nömrəli Qanunla təsdiq edilmiş müvafiq sahədə əməkdaşlıqla bağlı saziş ləğv olunur, 2021-ci il sentyabrın 29-da bağlanmış yeni əməkdaşlıq sazişi işə təsdiq edilir.

Deputatlar bu sənədə də Milli Məclisin plenar iclasının müzakirəsinə tövsiyə ediblər.

Aydan XƏLİLOVA,  
"Azərbaycan"

## Bruno POZZI: "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə böyük miqyasda bərpa və quruculuq işləri aparılır"



Martın 17-də Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov, komitənin üzvləri Fatma Yıldırım, İltizam Yusifov və Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədr müavini Səvinc Fətəliyeva BMT-nin Ətraf Mühit Programının Avropa ofisinin direktoru Bruno Pozzini rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüblər.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyət ilə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirilib ki, Sadiq Qurbanov Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində əldə etdiyi Qələbə nəticəsində erməni işğalından azad etdiyi torpaqlarda həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verib. O deyib ki, azad olunan ərazilərdə aparılan monitorinqlər göstərib ki, yaşayış məntəqələrindəki bütün evlər, tarixi abidələr dağıdılıb, ağaclar kəsilib, yandırılıb. Bu zonada yetişən nadir bitkilər, meşə landşaftı məhv edilib. Bu isə ekoloji duruma mənfi təsir göstərib. Deputat ekoloji terrora məruz qalmış torpaqlarda flora və faunanın bərpasından danışıb.

Sadiq Qurbanov azad olunan torpaqlarda "ağıllı kənd", "ağıllı şəhər" layihələri çərçivəsində həyata keçirilən işlərdən söz açıb, Qarabağ və Şərqi Zəngəzorda "yaşıl enerji zonası"nın yaradılması ilə bağlı görüləcək tədbirlərdən bəhs edib. Bununla bağlı ölkə Preziden-

ti tərəfindən müvafiq sərəncamların imzalandığını diqqətə çatdırıb. Bu ərazilərdə infrastrukturun yaradılması, yeni yolların salınması, elektrik enerjisi ilə təminat, yeni hava limanlarının tikilməsi və digər işlər barədə məlumat verib.

BMT-nin Ətraf Mühit Programının Avropa ofisinin direktoru Bruno Pozzi səmimi qəbulu görə minnətdarlığını bildirib. O, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ödənməkdə böyük miqyasda bərpa və quruculuq işlərinin aparıldığını qeyd edib. Bildirib ki, onların proqramı, ətraf mühit və təbii ehtiyatlarla bağlı bütün istiqamətlərdə fəaliyyəti ehtiva edir. Qonaq fəaliyyət göstərdikləri istiqamətlər üzrə Azərbaycanla birgə işləməkdə maraqlı olduqlarını bildirib.

Bruno Pozzi Qarabağa səfəri zamanı şahid olduğu dağıntılar barədə danışıb, həyata keçirilən quruculuq işlərini təqdir edib. O, kənd təsərrüfatı sahəsi, tullantıların təkrar emalı, su ehtiyatlarının səmərəli istifadə edilməsi ilə bağlı öz fikirlərini açıqlayıb.

Görüşdə Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədr müavini Səvinc Fətəliyeva, Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin üzvləri Fatma Yıldırım və İltizam Yusifov Ermənistan tərəfindən təbii ehtiyatların ekoloji terrorla qarşı cinayətlərdən bəhs ediblər. Təbii resursların intensiv istismarının qarşısının alınması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə və digər məsələlər barədə fikirlərini bölüşüblər.

Sonra görüşdə tərəflər maraqlandıran digər məsələlər barədə danışıblar.







# Böyük qayıdış şanlı zəfərin modern yolları ilə reallaşacaq

Bu il Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə yeni yol infrastrukturuları istifadəyə veriləcək



Şanlı zəfərimizlə bitən Vətən müharibəsindən ötn 1 il 4 ay ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında böyük tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilməkdədir. Əlbəttə ki, bu ərazilərdə hərəkətin tənzimlənməsi üçün ilk növbədə, yolların yenidən qurulması, körpü və tunellərin tikintisi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Həm bərpa-quruculuq işlərinin intensivləşdirilməsi, həm də tranzit-lojistik baxımdan yolların sürətlə inşası Böyük Qayıdışa hesablanır.

Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş şəhər və rayonlarımıza səfərləri çərçivəsində yeni yolların təməlini qoyur və tikintinin sürətlə aparılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlarını verir. Hazırda dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə 15 avtomobil yolunun tikinti işləri aparılır.

Qələbənin simvolu olan Zəfər yolu ilə Şuşaya hər gün gediş-gəliş var

Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən "Zəfər yolu" adlandırılan avto-

mobil yolu artıq istifadəyə verilib. Zəfər yolunun tikintisi cəmi bir ilə həyata keçirilib. Bu yol Azərbaycan xalqının qazandığı parlaq qələbənin simvoludur. Ali mühəndislik düşüncəsinin, yüksək texnoloji imkanların istifadə olunduğu bu layihə ilin bütün fəsilərində çətin relyef şəraitində, keçilməz dağ yolları yarılaraq həyata keçirilib. Belə qısa vaxtda icra olunan və dünyada analoqu olmayan layihə Azərbaycan dövlətinin gücünü, onun malik olduğu potensialı, ən əsası isə, İlham Əliyevin qətiyyətini bütün dünyaya göstərdi.

Şanlı Ordumuzun ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərini mənfur düşməndən azad edərək istifadə etdiyi ciğir-yolun əbədləşdirilməsi məqsədilə tikilən bu yolla indi ölkə və təndəşləri, xarici qonaqlar Şuşaya rahat şəkildə səfər edə bilərlər.

Başlanğıcını Hacıqabul-Mincivan-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil yolundan gətirən 101 kilometrlik Zəfər yolu Qarabağın tacı olan Şuşa şəhərinə qədər uzanır. Füzuli, Xocavənd, Xocalı və Şuşa rayonlarının ərazisindən keçməklə inşa edilən Zəfər yolu bu regionun onlarla yaşayış məntəqəsini əhatə edir. Bu layihə həm də ona görə müstəsna əhəmiyyət daşıyır ki, o, ilk növbədə, öz doğma yurdlarına qayıdacaq insanların rahatlığının təmin olunmasına, onlar üçün yüksək səviyyəli həyat və yaşayış standartının yaradılmasına xidmət edir.

8 yolun tikinti işlərinin bu il başa çatacağı planlaşdırılıb

İnşa edilməkdə olan digər 15 avtomobil yolundakı vəziyyət də ürekaçandır. Onların bəziləri bu il istifadəyə verilecək.

- Füzuli-Hadrut avtomobil yolu;
- Hadrut-Tuğ-Azıx mağarası avtomobil yolu;
- Bərdə-Ağdam avtomobil yolu;
- Qubadlı-Eyvazlı avtomobil yolu;
- Qubadlı-Mahmudlu-Yazdüzü-Ermənistan sərhədi avtomobil yolu;
- Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisində yeni avtomobil yolunun tikintisi;
- Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni avtomobil yolunun tikintisi;
- Talış-Tapqaraqoyunlu-Qaşaltı-Naftalan avtomobil yolu.

Birinci texniki dərəcəli və 12 kilometr uzunluğundakı Füzuli-Hadrut yolu 4 hərəkət zolaqlıdır. Boru və keçidlərin tikintisi 21 faiz icra olunub. Yolun 300 m hissəsində asfalt-beton örtüyün altı tikilib. Bu il yolun istifadəyə verilməsi gözlənilir.

Hadrut-Tuğ yolu 22 kilometrdir. 2 hərəkət zolaqlı yolun mövcud örtüyü frez maşını vasitəsilə profilə salınır, 2700 m hissədə asfalt-beton örtüyün altı tikilib, 800 m ərazidə yolun dağlıq hissəsi qazılaraq ərazidən uzaqlaşdırılır və yeni yol əsası tikilir. İşlər bu il başa çatdırılacaq.

Uzunluğu 45 kilometr olan Bərdə-Ağdam avtomobil yolu 4 hərəkət zolaqlıdır. Burada torpaq işləri 57 faiz, yol geyimi 19 faiz, boru və keçidlərin tikintisi işləri 45 faiz, körpülərin tikintisi 93 faiz icra olunub. Bu yolun da tikintisinin bu il başa çatdırılması gözlənilir.

Qubadlı-Eyvazlı avtomobil yolunun tikintisi 2022-ci ildə yekunlaşacaq. 28,5 kilometr uzunluğunda olan yol IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlıdır. Yolda qaya qurultları dağıdılmaqla torpaq yatağının tikintisi işləri aparılır. Yolun 8 kilometrində torpaq yatağının genişləndirilərək normativ enə çatdırılması işləri başa çatıb.

Qubadlı-Mahmudlu-Yazdüzü-Ermənistan sərhədi avtomobil yolunun işə layihələndirmə işləri aparılır. 26,4 kilometr, IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı yolda işlərin başa çatdırılması 2022-ci il üçün nəzərdə tutulub.

Bu il işlərin başa çatdırılması nəzərdə tutulan yollardan biri də Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisində yol infrastrukturunun tikintisi dir. Ümumi uzunluğu 726,3 kilometr olan yol IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlıdır.

Yollarda torpaq işləri 83 faiz, torpaq yatağının və yol geyiminin tikintisi işləri 25 faiz, boruların tikintisi 95 faiz, yol nişanları 82 faiz icra olunub.

Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni avtomobil yolunun tikintisi də davam etdirilir. Bu yolun uzunluğu 32 kilometrdir. III texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı avtomobil yolunun layihələndirilməsi ilə paralel olaraq, torpaq işləri həyata keçirilir. Yolun 13-24-cü kilometr hissəsində torpaq yatağının və 1 körpünün tikintisi davam etdirilir. Bu il işlərin başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Talış-Tapqaraqoyunlu-Qaşaltı-Naftalan avtomobil yolu isə II-IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlıdır. Uzunluğu 22 kilometr olan yolun ilk 8,5 kilometr və 9-22-ci kilometr hissələrində torpaq işləri bitib, suötürücü boruların və yol geyiminin tikintisi işləri davam etdirilir. Bu il yolun tikintisinin başa çatdırılması planlaşdırılır.

11,6 kilometrlik Murovdağ tuneli

İnşa edilməkdə olan yolların texniki göstəricilərinə nəzər yetirdikdə belli olur ki, bu yollar növbəti illərdə istifadəyə verilecək:

- Xudafərin-Qubadlı-Laçın avtomobil yolu;
- Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yolu;

- Ağdam-Füzuli avtomobil yolu;
- Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolu;
- Əhmədbəyli-Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbəd yeni avtomobil yolu;
- Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu;
- Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu.

Xudafərin-Qubadlı-Laçın avtomobil yolu 70,4 kilometrdir. I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı yolda Qubadlı-Laçın istiqamətində 45 km, Xanlıq istiqamətində 14 kilometr hissədə torpaq yatağının və körpülərin tikintisi işləri aparılır. Torpaq işləri 47 faiz, yol geyimi 10 faiz, boru və keçidlərin tikintisi 25 faiz, körpülərin tikintisi 24 faiz, istinad divarlarının tikintisi 22 faiz icra olunub. İşlərin başa çatdırılması 2023-cü il üçün nəzərdə tutulub.

Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yolunun da gələcək hazır olacağı gözlənilir. Uzunluğu 39,7 kilometr olan birinci texniki dərəcəli yol 4 hərəkət zolaqlıdır.

Ağdam-Füzuli avtomobil yolunun tikintisi də davam etdirilir. Yolun uzunluğu 64,8 kilometrdir. I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı yolda torpaq işləri icra olunur, paralel olaraq layihələndirmə aparılır. Torpaq işləri 3 faiz icra olunub.

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun tikinti işlərinin isə 2024-cü ildə başa çatdırılması planlaşdırılır. Uzunluğu 81,6 kilometr olan I texniki dərəcəli, 6-4 hərəkət zolaqlı yolda layihə boyu torpaq yatağı inşa olunur, həmçinin 8 körpünün, 6 tunelin və 5 alt keçidin tikintisi aparılır.

Uzunluğu 123,6 kilometr olan Əhmədbəyli-Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbəd yeni avtomobil yolu boyu torpaq yatağının tikintisi aparılır. Torpaq işləri 50 faiz, boru və keçidlərin tikintisi 35 faiz, körpülərin tikintisi 48 faiz icra olunub. Tikinti işləri 2024-cü ildə başa çatacaq.

Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu isə 72,3 kilometrdir. I və II texniki dərəcəli, 2-3 hərəkət zolaqlı, 9,8 kilometrlik tunelli yolda mobilizasiya və torpaq işləri həyata keçirilir. Ümumi icra vəziyyəti 2 faiz təşkil edir. İşlər 2025-ci ildə yekunlaşacaq.

Diqqətçəkən yollardan biri də Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yoludur. Bu yol Göygöl rayonunun Toğanalı kəndindən keçməklə çəkilir. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, bu yol Qarabağın inkişaf planı nəzərdə ali-

naraq 2-3 hərəkət zolaqlı olmaqla I və II texniki dərəcəyə uyğun inşa edilir. Yolun 16-cı kilometrindən Murovdağ silsiləsi başlanır və yüksəklik 1900 metrə qədər artır. Ərazinin çətin relyefi və təhlükəsizlik məsələləri nəzərdə alınaraq Murovdağ silsiləsinin altından 11,6 kilometrlik tunelin tikintisi məqsəduyğun hesab edilib. Hazırda yolun 12-13-cü və 26-28-ci kilometrliyində torpaq yatağının inşası, həmçinin zəruri nöqtələrdə suötürücü boruların inşası davam edir. Bəzi hissələrdə mövcud kanalların köçürülməsi, bəzi ərazilərdə suötürücü boruların inşası tamamlanıb, bəzi yerlərdə isə kanalın inşası davam edir. Murovdağ tunelinin giriş və çıxışında üst yarı qazma işləri toplam 1857 m təşkil edir. Tunel 1-in çıxış portalında isə qazma işlərinə başlanılıb. İşlərin 2026-cı ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Bundan başqa, Laçın rayonunda hava limanının tikintisi ilə əlaqədar qazma-parlatma və torpaq işlərinin yerinə yetirilməsi prosesi də davam etdirilir. Burada layihələndirmə və mobilizasiya işləri aparılır, paralel olaraq 10 hektar sahədə ərazinin təmizlənməsi işləri görülür. İşlərin bu il başa çatdırılması planlaşdırılıb.

Göründüyü kimi, Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolunda uzunluğu 11,6 kilometr olan regionun ən böyük avtomobil tuneli inşa edilir və onun 2026-cı ilə qədər təhvil verilməsi nəzərdə tutulub.

Artıq əksər yolların tikinti prosesinin böyük hissəsi yekunlaşıb. Əminliklə deyə bilərik ki, tezliklə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının yol-nəqliyyat infrastrukturunu tamamilə yenidən qurub istifadəyə verilecək.

Bələliklə, İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı qələbədə sonra yaranan yeni realiyı göz önündədir. Qarşıya qoyulan bir nömrəli prioritet məsələ işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və quruculuq işləri aparmaq, yeni infrastrukturların yaradılmasına, sarmayələrin cəlb edilməsinə nail olmaqdır.

Tezliklə bu yollar Qarabağa və Şərqi Zəngəzura yeni həyat gətirəcək. 30 il əvvəl bu yerləri göz yaşı ilə tərk etməyə məcbur olanlar indi bu yollarla rahatlıqla, böyük sevinc hissi ilə öz yurd-yuvalarına dönəcəklər. Bütün dünyaya bir daha Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinə şahidlik edəcəklər.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"



## «Yaşıl enerji» Azərbaycanın enerji siyasətinin mühüm hissəsinə çevrilir

Əvvəli 1-ci səh.

Xızı-Abşeron və Qaradağ ərazilərində isə ilk növbədə layihələrin həyata keçirilməsinə artıq start verilib. Onlardan biri də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti tərəfindən Azərbaycanda inşa ediləcək 230 MvT gücündə Qaradağ Günəş-Elektrik Stansiyasıdır. Stansiyanın təməlqoyma mərasimi bu il martın 15-də Gülüstən sarayında keçirilib. Elə buradaca xatırladaq ki, cəmi iki ay əvvəl həmin sarayda Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkətinin tikdiyi "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının təməli qoyulub. Bu tədbirlərin hər ikisi adı hadisələr deyil, Azərbaycanın enerji sektorunun davamlı inkişafını səciyyələndirən önəmli faktlardır.

Prezident İlham Əliyev Qaradağ Günəş-Elektrik Stansiyasının təməlqoymasında məhz bunu vurğulayaraq deyib: "Bildirməliyəm ki, bu ilin əvvəlində enerji sektorunda çox önəmli addımlar atılıb. Yanvar ayında bu sahədə məşhur olan, Səudiyyə Ərəbistanını təmsil edən "ACWA Power" şirkəti ilə 240 meqavat gücündə külək-elektrik stansiyasının təməli qoyuldu. Fevral ayında "Azərənəri" tərəfindən inşa



edilmiş 385 meqavat gücündə elektrik stansiyasının açılışı oldu və bu gün 230 meqavat gücündə günəş-elektrik stansiyasının təməli qoyulur. Yeni hələ 3 ay tamamlanmayıb ki, artıq 85 meqavat gücündə yeni generasiya gücləri yaradılır, artıq 385 meqavat

gücündə yaradılıb. Əminəm ki, 2023-cü ildə əlavə güclər bizim ümumi sistemimizə daxil ediləcəkdir və bu, işin sadəcə olaraq, başlanğıc hissəsidir. Çünki bərpaolunan enerji növlərinin inkişafı bizim üçün prioritet məsələdir. Biz uzun illər bu məsələ

nin həlli ilə bağlı çalışırıq və bu gün real nəticələr görürük". Ümumiyyətlə, Azərbaycan bərpaolunan enerji növləri istehsal etmək üçün böyük potensiala malikdir. Xəzərsahili ərazilərimizin və dağlıq bölgələrimizin kü

neşli olması, bolsulu çaylarımızın çoxluğu yeni enerji obyektlərinin inşa edilməsinə imkan verir. Buna görə də dünyanın aparıcı enerji şirkətləri indi Azərbaycanla bu sahədə əməkdaşlıq etməyə çox maraqlılırlar. Bunun digər əsası səbəbləri də var. Dövlət

başçısının dediyi kimi: "Azərbaycanda mövcud olan sabitlik, iqtisadi inkişaf, qonşu ölkələrlə münasiblərimiz, nəqliyyat, kommunikasiyalar, elektrik xətləri nöqtə-nöqtədən qonşu ölkələrlə sıx təmaslar unikal bir vəziyyət yaradır ki, Azərbaycan nəinki xam neft, neft məhsulları və təbii qaz, eyni zamanda, elektrik enerjisinin böyük istehlakçısı və ixracatçısı olacaqdır".

Həm də qeyd edək ki, bizdə elektrik enerjisi yalnız ekoloji cəhətdən təmiz mənbələrdən - təbii qaz, su, günəş və küləkdən istehsal edilir.

Hazırda regionda və Avropa qitəsində elektrik enerjisinə böyük ehtiyac var. Azərbaycan dörd qonşu ölkəyə enerji ixracını artıq təmin edib və gələcəkdə digər bazarlara da çıxacaq. Bu baxımdan hər bir yeni stansiyanın inşası onunla ixrac imkanlarımızı da artırır.

Təməli qoyulan Qaradağ Günəş-Elektrik Stansiyası 230 meqavat gücündə olacaq. Bu stansiya da öz növbəsində həm ölkəmizin enerjiyə artan tələbatını ödəyəcək, həm də ixrac imkanlarını genişləndirəcək.

Layihənin icraçısı dünyada tanınmış və bu sahədə böyük təcrübə toplanmış "Masdar" şirkətidir.

Sözünə görə tədbirdə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin energetika və infrastruktur naziri Suhail Al Mazrouei bildirdi ki, hazırda "Masdar" 30-dan artıq ölkədə çalışır. Məqsəd günəş enerjisi texnologiyalarını dünyanın bir çox ölkəsində tətbiq etməkdir ibarətdir. Nazir həmçinin Azərbaycanda bərpaolunan enerji planlarını enerji siyasətinin mühüm hissəsinə çevirməsinə dəstəklədiklərini deyib: "Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və "Masdar" şirkəti təmiz enerjiyə aid geniş gündəliyin icrasında Azərbaycanla birbaşa xarici sarmayələrinə və dəstəyini davam etdirməyi səmimiyyətlə arzulayırlar və biz tərəfdaşlığımızı daha da gücləndirmək üçün daha böyük imkanları araşdıracağıq".

"Masdar" şirkəti Azərbaycanla dost olan ölkəni - Birləşmiş Ərəb Əmirliklərini təmsil edən şirkətlərimiz arasında ikitərəfli münasibətlər yüksək səviyyədedir. Siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə əməkdaşlıq uğurla davam edir. Ticarət əlaqələrinin genişlənməsi, turizm sahəsində əməkdaşlıq üçün böyük imkanlar mövcuddur. Artıq bərpaolunan enerji istehsalı sahəsində də əməkdaşlığa start verilib.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"





## “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 27-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

**Maddə 1.** “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 4; 2001, № 3, maddə 141; 2007, № 12, maddə 1212; 2008, № 11, maddə 960; 2014, № 4, maddə 331; 2015, № 4, maddə 352; 2016, № 3, maddə 419; 2018, № 4, maddə 651; 2019, № 1, maddələr 36, 47, № 12, maddə 1904; 2020, № 3, maddə 227, № 5, maddə 521, № 12 (I kitab), maddə 1426; 2021, № 7, maddələr 697, 711) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 15-11.8-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“15-11.8. Bu Qanunun 15-10.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulan aksizli mallar üzrə sığorta haqqı həmin mallar vergi ödəyicisi tərəfindən istehsal edildikdə Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 191.1-ci maddəsi ilə, idxal edildikdə isə Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 191.3-cü maddəsi ilə müəyyən edilən vaxtda ödənilir.”;

1.2. 16.4.4-1-ci maddədə “2022-ci” sözləri “2023-cü” sözləri ilə əvəz edilsin.

**Maddə 2.** Bu Qanunun 1.2-ci maddəsi 2022-ci il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 4 mart 2022-ci il*

## Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci və 13-cü bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 9, maddə 838; 2014, № 7, maddələr 766, 787, № 10, maddə 1165; 2015, № 5, maddə 503; 2016, № 2 (II kitab), maddə 215, № 11, maddə 1773, № 12, maddə 2010; 2017, № 2, maddə 154, № 5, maddə 755, № 6, maddələr 1019, 1043; 2018, № 3, maddə 373, № 5, maddələr 837, 850, № 12 (I kitab), maddə 2535; 2019, № 1, maddə 23, № 3, maddələr 375, 391, № 6, maddə 987; 2020, № 4, maddə 391, № 5, maddə 522, № 7, maddələr 832, 843, № 11, maddə 1326; Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 3 dekabr tarixli 416-VIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.81.2-ci maddədə “75.8-ci, 75.11-ci” sözləri “75.9-75.11-ci” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda 102.4-3-cü maddə əlavə edilsin:

“102.4-3. Bu Məcəllənin 102.4-2-ci maddəsində göstərilən əsasla icazə ləğv edildikdən sonra sifarişçi tikinti obyektinin istismarına icazə verilməsi üçün təkrar müraciət edə bilər. Təkrar müraciətə yalnız dövlət rüsumunun ödənilməsi faktını təsdiq edən sənəd əlavə edilir. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının yaratdığı qurum müraciət daxil olduğu gündən 2 iş günündən gec olmayaraq tikinti obyektinin istismarına icazəni sifarişçiyə təqdim edir və ya sifarişli poçt göndərişi vasitəsilə göndərir.”.

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 4 mart 2022-ci il*

## “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhsil, Elm və Mədəniyyət üzrə Təşkilatı arasında Etimad Fondları Layihəsi Sazişi”nin təsdiq edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. 2021-ci il dekabrın 20-də Paris şəhərində imzalanmış “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhsil, Elm və Mədəniyyət üzrə Təşkilatı arasında Etimad Fondları Layihəsi Sazişi” təsdiq edilsin.

2. Bu Fərmanın 1-ci hissəsində göstərilən Saziş qüvvəyə mindikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti onun müd-

dələrlərinin həyata keçirilməsini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Sazişin qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhsil, Elm və Mədəniyyət üzrə Təşkilatına bildiriş göndərsin.

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 16 mart 2022-ci il*

## “Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının İnsan Resursları və Sosial İnkişaf Nazirliyi arasında əmək sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu”nun təsdiq edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. 2021-ci il iyulun 13-də Bakı və Ər-Riyad şəhərlərində imzalanmış “Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının İnsan Resursları və Sosial İnkişaf Nazirliyi arasında əmək sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu” təsdiq edilsin.

2. Bu Fərmanın 1-ci hissəsində göstərilən Anlaşma Memorandumu qüvvəyə mindikdən sonra Azərbaycan Respublikasının

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi onun müdəcəllərinin həyata keçirilməsini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Anlaşma Memorandumunun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına Hökumətə bildiriş göndərsin.

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 16 mart 2022-ci il*

## Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 18 iyul tarixli 536 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası haqqında Əsasnamə”də dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 18 iyul tarixli 536 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 7, maddə 473; 2007, № 9, maddə 874) ilə təsdiq edilmiş “Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası haqqında Əsasna-

mə”nin 4.9-cu bəndinin birinci abzasında “15” rəqəmləri “8” rəqəmi ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 11 mart 2022-ci il*

## “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 4 mart tarixli 494-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 29 iyun tarixli 392-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 sentyabr tarixli 695 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 4 mart tarixli 494-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanununun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 102.4-3-cü maddəsinin üçüncü (ikinci halda) cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Məcəllənin 102.4-3-cü maddəsinin üçüncü (birinci halda) cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini aşağıdakı orqanlar həyata keçirirler:

1.2.1. həmin Məcəllənin 78.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş dövlət əhəmiyyətli tikinti obyektləri, habelə bir neçə şəhər və (və ya) rayon (şəhər rayonu istisna olmaqla) inzibati ərazi vahidi ərazisində yerləşən tikinti obyektlərinə münasibətdə - Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti;

1.2.2. digər tikinti obyektlərinə münasibətdə (dövlət mühafizəsində olan daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizə zonalarına münasibətdə - həmin Məcəllənin 75.1-ci maddəsinin birinci cümləsinə əsasən, tikintiyə icazə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin, tabeliyindəki dövlət qorucuların ərazilərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyinin razılığı ilə verilməklə);

1. Bakı şəhərinin inzibati ərazisində və “Azərbaycan Respublikasında iqtisadi rayonların yeni bölgüsü haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 7 iyul tarixli 1386 nömrəli Fərmanının 1.6-cı və 1.13-cü bəndləri ilə müəyyən edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının əhatə etdiyi şəhər və rayonların inzibati ərazilərində tikinti obyektlərinə münasibətdə - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi;

2. digər inzibati ərazi vahidlərində tikinti obyektlərinə münasibətdə - yerli icra hakimiyyəti orqanları;

1.3. həmin Məcəllənin 102.4-3-cü maddəsinin üçüncü cümləsində “qurum” dedikdə Azərbaycan Respublikası Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamına verilmiş torpaq sahəsində bu qurumun sərəncamında olduğu müddətdə həyata keçirilən tikinti niyyətlərinə münasibətdə həmin Agentlik, reklam qurğularına münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi, “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memariq və “Qala” Dövlət Tarix-Etnoqrafiya qorucuları ərazisində “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsi, Bakı şəhərində yerləşən Dənizkənarı Milli Parkın ərazisində münasibətdə Dənizkənarı Bulvar İdarəsi nəzərdə tutulur.

2. “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 29 iyun tarixli 392-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 sentyabr tarixli 695 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu,

2012, № 9, maddə 847; 2014, № 10, maddə 1196; 2015, № 3, maddə 270, № 5, maddə 531, № 9, maddə 1006; 2016, № 6, maddə 1059, № 11, maddə 1824; 2017, № 1, maddə 40, № 5, maddə 825, № 11, maddə 2012; 2018, № 3, maddə 417, № 5, maddə 910, № 8, maddə 1676, № 11, maddə 2289, № 12 (I kitab), maddə 2616; 2019, № 3, maddə 434, № 5, maddə 826, № 10, maddə 1581; 2020, № 5, maddə 559, № 6, maddə 684, № 7, maddə 891, № 11, maddə 1341; 2021, № 8, maddə 915; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 29 dekabr tarixli 1537 nömrəli Fərmanı) 4-cü hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 4.1-ci bəndə “102.5-ci” sözlərdən əvvəl “102.4-3-cü maddəsinin üçüncü (ikinci halda) cümləsində,” sözləri əlavə edilsin;

2.2. 4.7-1-ci bəndə “102.5-ci” sözlərdən əvvəl “102.4-3-cü maddəsinin üçüncü (birinci halda) cümləsində,” sözləri əlavə edilsin;

2.3. 4.7-2-ci və 4.7-3-cü bəndlərə “102.5-ci” sözlərdən əvvəl “102.4-3-cü maddəsinin üçüncü cümləsində,” sözləri əlavə edilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 4 mart tarixli 494-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn məsələləri həll etsin.

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 16 mart 2022-ci il*

## “Pasportlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə Əsasnamə”nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 11 iyun tarixli 908 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 11 iyun tarixli 908 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 6, maddə 636; 2015, № 5, maddə 520; 2018, № 5, maddə 928; 2021, № 6 (I kitab), maddə 567; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 29 dekabr tarixli 1553 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş “Pasportlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə Əsasnamə”də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3.2.2-ci yarımbəndə “vəsiqəsi” sözündən sonra (“bu Əsasnamənin 3.2.6-cı yarımbəndi nəzərə alınmaqla”) sözləri əlavə edilsin.

2. 3.2.5-ci yarımbəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 3.2.6-cı yarımbənd əlavə edilsin:

“3.2.6. xarici ölkələrdə yaşayan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına münasibətdə bu Əsasnamənin 3.2.1-ci, 3.2.3-cü, 3.2.5-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulmuş sənədlərə yanaşı:

1. ümumvətəndaş pasportu verildikdə və ya dəyişdirildikdə - vətəndaşın şəxsiyyət vəsiqəsi və ya ümumvətəndaş pasportu;

2. 18 yaşlı tamam olmamış vətəndaşa ilk dəfə ümumvətəndaş pasportu verildikdə - doğum haqqında şəhadətnamə və qan qrupu haqqında tibbi arayış.”;

3. Aşağıdakı məzmununda 3.2-1-ci yarımbənd əlavə edilsin:

“3.2-1. Bu Əsasnamənin 3.2.6-cı yarımbəndində nəzərdə tutulmuş hallarda şəxsın Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığına mənsubiyyətini müəyyənləşdirmək zərurəti yarandıqda, şəxsın Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətini müəyyənləşdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mıqrasiya Xidmətinə sorğu verilir. Sorğuya baxılma nəticəsində şəxsın Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyəti təsdiqlənərsə, ona bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş qaydada ümumvətəndaş pasportu verilir.”.

4. 3.16-cı bəndə aşağıdakı məzmununda üçüncü cümlə əlavə edilsin:

“Bununla əlaqədar bu Əsasnamənin 3.5-1-ci, 3.6-cı və 3.9-cu bəndlərinin tələbləri Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliyinə və ya konsulluquna da şamil olunur.”.

5. Həmin Əsasnaməyə 1 nömrəli əlavəyə aşağıdakı məzmununda 2.1.3.4-cü yarımbənd əlavə edilsin:

2.1.3.4. Ümumvətəndaş pasportu (xarici ölkələrdə yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının ümumvətəndaş pasportu dəyişdirildikdə)

6. Həmin Əsasnaməyə 2 nömrəli əlavəyə aşağıdakı məzmununda 2.1.3.5-ci və 2.1.3.6-cı yarımbəndlər əlavə edilsin:

2.1.3.5. Xarici ölkələrdə yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşına pasport ilk dəfə verildikdə		
1. doğum haqqında şəhadətnamə		
2. qan qrupu haqqında tibbi arayış		
2.1.3.6. Ümumvətəndaş pasportu (xarici ölkələrdə yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının ümumvətəndaş pasportu dəyişdirildikdə)		

**İlham ƏLİYEV,**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

*Bakı şəhəri, 11 mart 2022-ci il*

# “Zəfər amnistiyası”nın icrası başa çatdı

## İlham Əliyev humanizmindən bu dəfə 17 min ailə bəhrələndi

bu əlan edilib. Bu, onu göstərir ki, Ulu Öndər siyasətinin başlıca prinsipi humanizmdir, insanlığa verdiyi yüksək dəyər idi. Elə Şərqudə ilk olaraq ölüm hökmünü ləğv edən ölkə kimi tarixdə düşməyimiz də bu humanizm siyasətinin möhtəşəm nümunəsidir. Azərbaycanda 1993-cü ildə ölüm hökmü üzərində moratorium qoyulub, 1998-ci ildə isə bu cəza tamamilə ləğv edilib.

Təməli Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan bu humanizm ənənələri Prezident İlham Əliyev tərəfindən də böyük həssaslıqla və uğurla davam etdirilir. Mərhəmət, xeyirxahlıq kimi ali mədəni keyfiyyətləri daim əldə rəhbər tutan İlham Əliyev bayramlar ərfəsində, əlamətdar tarixi günlərdə ənənəvi olaraq əfv sərəncamları imzalayır və neçə-neçə ailənin səvincinə səbəb olur.

Qeyd edək ki, Milli Məclis 2007-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş, 2009-cu ildə Novruz bayramı münasibətilə, 2013-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 90 ildə yubileyi münasibətilə və 2016-cı ildə 28 May - Respublika Günü münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında qərarlar qəbul edib. Bütün bu amnistiya qərarlarının təşəbbüskarı isə Heydər Əliyev Fonduun prezidenti, o zaman Milli Məclisin deputatı olan Azərbaycanın Birinci-vitse prezidenti Mehriban xanım Əliyeva olub.

### Ən genişmiqyaslı amnistiya

İndiyədək həyata keçirilən 11 amnistiya aktı ümumilikdə 117 min 770 şəxsi əhatə edib. 8 Noyabr - Zəfər Günü münasibətilə həyata keçirilən amnistiya aktı isə daha genişmiqyaslı olması ilə seçilir. Belə ki, “Zəfər amnistiyası” 17 min 267 şəxsə şamil olub. Amnistiyanın tətbiq olunduğu şəxslərdən 733-ü Vətən müharibəsinin iştirakçıları, 837-si qadın, 65-i yetkinlik yaşına çatmayıdır. Amnistiya qərarı azadlıqdan məhrumetmə yerlərinə cəza çəkən 5971 məhkuma tətbiq edilib. Onlardan 2710 məhkum azadlıqdan məhrumetmə cəzasından azad olub, 3261 məhkumun cəzasının çəkilməmiş müddəti 6 ay azaldılıb.

Azadlıqdan məhrumetmə ilə əlaqədar olmayan cəzalara məhkum edilmiş 8559 şəxsə də amnistiya tətbiq edilib. Onlardan 5722 məhkum cəzadan azad edilib, 2837 məhkumun cəzası azaldılıb. Belə ki, azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum edilmiş 1909, islah işləri cəzasına məhkum olunan 2471, ictimai işlər cəzasına məhkum edilmiş 86, carimə cəzasına məhkum edilmiş 1202 və digər cəzalara məhkum olunan 54 şəxs bu cəzalardan azad edilib. Şərti məhkum edilmiş, cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış və cəzadan şərti olaraq vaxtdan əvvəl azad edilmiş 62 məhkum barəsində də amnistiya tətbiq olub.

Bundan əlavə, məhkəmələrin icraatında olan işlər üzrə 890, ibtidai istintaq orqanlarının icraatında olan işlər üzrə isə 1785 şəxsə amnistiya tətbiq edilib.

Ümumilikdə, 1995-ci ildən etibarən qəbul edilən 12 amnistiya aktı təxminən 135 min şəxsə tətbiq edilib, 32 mindən çox məhkum cəzaçəkmə müəssisələrindən azad olub.

Azərbaycan dövləti hər zaman insan hüquqlarına hörmət etməsi göstərir, sosial statusundan asılı olunmayaq hər bir vətəndaşına mərhəmət hissi ilə yanaşır. Mütəmadi həyata keçirilən amnistiya aktları da tövratdığı əməldən səmimi peşmanlıq hissi keçirən günahkar şəxslərin islah olunaraq düz yola qayıtması, onların cəzaçəkmə müəssisələrindən çıxdıqdan sonra layiqli vətəndaş kimi cəmiyyətə inteqrasiya olunması, eyni zamanda bir daha cinayət əməli törətməməsi üçün tədbirlər görülməsi istiqamətində müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

44 günlük Vətən müharibəsindəki şanlı zəfərin səvincini yaşadığımız bu qürurlu zamanda amnistiya elan edilməsi xalqa böyük hədiyyə, ikiqat bayram kimi dəyərləndirilir. Bu amnistiya aktının digər şəxslərlə yanaşı, Vətən müharibəsində iştirak etmiş şəxslərə, şəhid və qazilərimizin yaxınlarına da şamil edilməsi ikiqat səvincə səbəb olub.

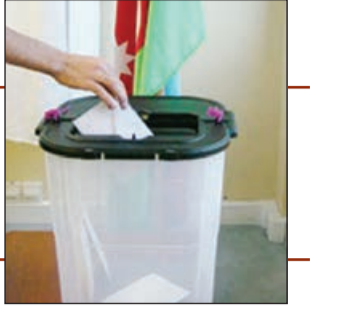
Prezident İlham Əliyevin çox sayda ailəyə səadət, on minlərlə məhkuma insanlığın üçün ən böyük nemət olan azadlıq bəxş etməsi kimi xeyirxah əməli insan ağıllına verdiyi yüksək dəyərini parlaq göstəricisidir.

**Yasəmən MUSAYEVA,**  
“Azərbaycan”





# MƏRKƏZİ SEÇKİ KOMİSSİYASINDA



## Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclası keçirilib

Martın 17-də Məzahir Pənahovun sədrliyi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclası keçirilib.

Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin Media və ictimai əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirişləri ki, əvvəlcə komissiyanın 2021-ci il 3 sentyabr tarixli iclasının protokolu təsdiq olunub.

Sonra VI çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Şahin Kamil oğlu Seyidzadənin deputat səlahiyyətlərinə xitam verilməsi məsələsinə baxılıb. Bildirilib ki, Milli Məclisin deputatı Şahin Seyidzadə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri təyin edildiyinə görə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və Seçki Məcəlləsinin tələblərinə əsasən deputat səlahiyyətlərinə xitam verilməlidir. Mərkəzi Seçki Komissiyası qeyd olunan əsasları nəzərə alıb, qanunvericiliyə uyğun olaraq Şahin Seyidzadənin deputat səlahiyyətlərinə xitam verilməsi barədə qərar qəbul edib.



Daha sonra "Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş sənəd nümunələrinin təsdiq edilməsi haqqında

qərar qəbul edilib. Mərkəzi Seçki Komissiyası vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında

qərar qəbul edilib. Mərkəzi Seçki Komissiyası vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında

qərar qəbul edilib. Mərkəzi Seçki Komissiyası vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında

qərar qəbul edilib. Mərkəzi Seçki Komissiyası vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında

Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş "Seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması və istifadəsinə dair Qaydalar"da dəyişiklik edilməsi məsələsinə baxılıb. Komissiya üzvlərinin müzakirəsindən sonra "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Qanununun və Seçki Məcəlləsinin tələbləri əsas götürülərək sözügedən sənəd nümunələri təsdiq edilib və müvafiq normativ xarakterli akt son dövrlərdə qanunvericilikdə edilməli dəyişikliklərə uyğunlaşdırılıb.

İclasda həmçinin bir sıra seçki dairələrdə dair seçki komissiyalarının tərkibində dəyişikliklər edilib.

Kütləvi informasiya vasitələri tərəfindən geniş işıqlandırılan iclasda cari məsələlərə də baxılıb.

### QƏRAR № 1/1

Mərkəzi Seçki Komissiyasının 3 sentyabr 2021-ci il tarixli iclas protokolunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası

Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərar alır:

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 3 sentyabr 2021-ci il tarixli iclasının protokolu təsdiq edilsin.

Sədr Katib Məzahir Pənahov Arifə Muxtarova Mikayıl Rəhimov

17.03.22

### QƏRAR № 1/2

Altıncı çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Şahin Kamil oğlu Seyidzadənin deputat səlahiyyətlərinə xitam verilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 3 mart tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Şahin Kamil oğlu Seyidzadə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri təyin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 89-cu maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndinə əsasən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı başqa ödənişli fəaliyyətlə məşğul olduqda onun deputat səlahiyyətlərinə Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 175.3-cü maddəsinə uyğun olaraq Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə xitam verilir.

Beləliklə, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Ş.K.Seyidzadənin deputat səlahiyyətlərinə xitam verilməsi üçün əsas yaranmışdır.

Sədr Katib Məzahir Pənahov Arifə Muxtarova Mikayıl Rəhimov

17.03.22

### QƏRAR № 1/3

"Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş sənəd nümunələrinin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

"Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının qanunvericilik təşəbbüsü hüququndan istifadə etməsi qaydası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.7-ci və 6.11-ci maddələrinə əsasən vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təklif olunan layihənin dəstəklənməsi ilə əlaqədar imza toplanması üçün imza vərəqələrinin, təşəbbüs qrupunun sədrinə, müvafiq vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təklif olunan layihənin dəstəklənməsi ilə əlaqədar imza toplanması üçün imza vərəqəsi"nin nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Təşəbbüs qrupunun sədrinə verilən vəsiqə nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 78.2-ci və 78.3-cü, Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü, Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 5.7-ci və 6.11-ci maddələrinə əsasən vətəndaşların qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təklif olunan layihənin dəstəklənməsi ilə əlaqədar imza toplanması üçün imza vərəqəsi"nin nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Təşəbbüs qrupunun sədrinə verilən vəsiqə nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

3. Təşəbbüs qrupu sədrinin müaviniyə verilən vəsiqə nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

4. Seçki dairəsi üzrə koordinatora verilən vəsiqə nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

5. "Vətəndaşların imzalarının toplanmasının nəticələri haqqında protokol"un nümunəsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

6. Mərkəzi Seçki Komissiyası öz səlahiyyətləri daxilində bu Qərarın rəsmi dərc edilməsi və qüvvəyə minməsi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri görülməsini təmin etsin.

Sədr Katib Məzahir Pənahov Arifə Muxtarova Mikayıl Rəhimov

17.03.22

### QƏRAR № 1/4

"Seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması və istifadəsinə dair Qaydalar"da dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

"Azərbaycan Respublikasında rəqəmsallaşma, innovasiya, yüksək texnologiyalar və rabitə sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 11 oktyabr tarixli 1464 nömrəli Fərmanının 1-ci hissəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 75.2-ci, 78.2-ci, Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərar alır:

1. Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2013-cü il 5 iyun tarixli 5/31 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması və istifadəsinə dair Qaydalar"ın 1.4-cü bəndində "Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar" sözləri "Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Mərkəzi Seçki Komissiyası öz səlahiyyətləri daxilində bu Qərarın rəsmi dərc edilməsi və qüvvəyə minməsi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri görülməsini təmin etsin.

Sədr Katib Məzahir Pənahov Arifə Muxtarova Mikayıl Rəhimov

17.03.22

### QƏRAR № 1/5

Bəzi dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 22.1-ci, 22.3.1-ci, 28.2-ci, 28.4-cü və 30-cu maddələrinə uyğun olaraq qərar alır:

1. Qərinhə Rahman qızı Balayeva 52 sayılı Quba, Mirsahib Adəm oğlu Sultanov 67 sayılı Cəlilabad şəhər, Nəbi Şirvanı oğlu Qasımzadə 89 sayılı Göyçay - Ağdaş, Pərviz Ədilxan oğlu Ədilov 90 sayılı Ağdaş, Faiq İslam oğlu İsmayilov 124 sayılı

Şuşa - Ağdam - Xocalı - Xocavənd seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının həllədiçi səh hüququ üzvü vəzifəsindən vaxtından əvvəl azad edilsinlər.

2. Ramilə Əli qızı Həşimova 6 sayılı Culfa - Babək, Vüsal Bakir oğlu Əsədli 11 sayılı Qaradağ, Təvəkkül Tahir oğlu Maqsumov 17 sayılı Yasamal üçüncü, Gəncəli Hafiz oğlu Gəncəliyev 52 sayılı Quba, İsa Ulla oğlu Allahvediyev 67 sayılı Cəlilabad şəhər, Füzuli Hümət oğlu Qasımov 89 sayılı Göyçay - Ağdaş, Cey-

hun Allahverdi oğlu Səferov 92 sayılı Zərdab - Ucar, Elnur Xəliyullah oğlu Abdullayev 109 sayılı Balakan, Nərimin Sarı qızı Bəxudarlı 124 sayılı Şuşa - Ağdam - Xocalı - Xocavənd seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının həllədiçi səh hüququ üzvü təyin edilsinlər.

Sədr Katib Məzahir Pənahov Arifə Muxtarova Mikayıl Rəhimov

17.03.22

## Daha 8 qazi yüksək texnologiyalı protezlərlə təmin edilib

Dünya Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Protez-Ortopedik İstehsalat və Reabilitasiya Mərkəzində daha 8 nəfər müharibə əlili yüksək texnologiyalı 4-cü nəsil müasir protezlərlə təmin edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bununla əlaqədar keçirilən tədbirdə Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, 2020-ci ilin dekabr ayında müharibə əlillərinin yüksək texnologiyalı müasir protezlərlə təminatına başlanılması qeyd olunub.

Protez-Ortopedik İstehsalat və Reabilitasiya Mərkəzinin direktoru Asif Məcidov məlumat verir ki, həmin dövrdən 270 müharibə əlili yüksək texnologiyalı 285 ədəd müasir 4-cü nəsil protezlə təmin edilib. Onlardan 82 nəfəri I Qarabağ müharibəsi və Vətən müharibəsində qədrəkli dövrə hərbi səbəblərlə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərdir. Həmin müharibə əlilləri 87 ədəd müasir protezlə təmin olunublar.



Protezlə təmin olunan 188 nəfər isə 44 günlük Vətən müharibəsinin qazisidir. Onlara 198 ədəd yüksək texnologiyalı müasir 4-cü nəsil protez verilib. Ümumilikdə Vətən müharibəsi qazilərinin protezlə təminatı prosesi yekunlaşmaq üzrədir.

Təqdim edilən "Genium" tipli yüksək texnologiyalı protezlər aktivlik və funksionallığı ilə seçilir. Həmin protezlər istifadəçiyə köməkçi vasitələr olmadan sərbəst və inamli hərəkətə, hərəkətin tam və daha dəqiq tənzimlənməsinə imkan verir.

## Mədəniyyət Nazirliyi "Yeni adlar" adlı layihəyə başlayır

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi "Yeni adlar" adlı layihəyə başlayır. Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, layihə çərçivəsində gənc və istedadlı musiqiçilər Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniya-sının səhnəsində Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri, Q.Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestri və Azərbaycan Dövlət Xalq Çalğı Aletləri Orkestri ilə zəngin və maraqlı proqramla çıxış edəcəklər.

Layihə milli musiqimizin, mədəni irsimizin qorunması, ifaçılıq sənətinin inkişafı və təbliği istiqamətinə töhfə verəcəkdir. "Yeni adlar" layihəsi Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin gənclər arasında təbliğinə, musiqi və estetik zövqünün formalaşmasına dəstək olmağı hədəfləyir, istedadlı gənclərin üzə çıxmasına təkan verərək onların geniş auditoriyada tanınmasına yardımçı olacaqdır.

"Yeni adlar" layihəsi müasir Azərbaycan ifaçılıq sənətinin inkişafına, bu sahədə yeni istedadlı nəslin tanınmasına, pariaq ifaçıların yetişməsinə, o cümlədən musiqi sənətini dərinlən bilən, onu dərk edərək böyük vəsiqə hissi ilə ifa edən ifaçıların sayının artmasına xidmət edəcəkdir.

Gənc ifaçıların, tanınmış dirijorların rəhbərliyi altında simfonik, kamera və xalq çalğı aletləri orkestrləri ilə Azərbaycanın mötəbər konsert zallarında ifası üçün imkanların yaradılması onların inkişafına böyük təkan verir.

Layihə çərçivəsində ilk konsertlərin Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin müşayiəti ilə keçiriləcəyi nəzərdə tutulmuşdur. Martın 18-də baş tutacaq konsertdə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Fuad İbrahimovun rəhbərliyi ilə Prezident təqaüddçüsü Orxan Hüseynov (cello), Eldəniz Ələkbəzadə (piano) və Məhəmmədli Paşazadə (klarinet), aprelin 1-də isə dirijor Mustafa Mehmandarovun rəhbərliyi ilə Prezident təqaüddçüləri Vurğun Vəkilov (piano) və Leyla Zeynalova (piano) çıxış edəcəklər.

## Meksikanın 65-ci çağırış Deputatlar Palatasında Azərbaycanla dostluq qrupu yaradılıb

Meksika Deputatlar Palatasında Konqresin 65-ci çağırış üzvlərindən ibarət Meksika - Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun inauqurasiyası mərasimi keçirilib.

Ölkəmizin Meksikadakı səfirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, mərasimdə Meksika Deputatlar Palatasının üzvü, hakim "Morena" partiyasının təmsilçisi və Azərbaycan - Meksika dostluq qrupunun sədri deputat Migel Anxel Peres Navarrete, parlamentin Beynəlxalq əlaqələr komissiyasının sədri deputat Alfredo Femat Banyuelos, Azərbaycanın Meksikadakı səfiri Məmməd Talibov, digər deputatlar, Meksika Xarici İşlər Nazirliyinin, QHT və KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən deputat M.A.Peres Navarrete Meksika ilə Azərbaycan arasında daim dostluq münasibətlərinin mövcud olduğunu, müxtəlif sahələrdə səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyini deyib. O, Azərbaycanın müasir və bərabər hüquqları təşviq edən böyük iqtisadi baxışa malik, bir çox ölkələr üçün nümunə ola biləcək bir ölkə adlandırılıb. Tədbir iştirakçılarna ölkəmiz haqqında məlumat verən deputat bu il iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illik yubileyinin qeyd olunduğunu bildirib. O, dostluq qrupunun bu münasibətlərin daha da möhkəmləndirilməsinə öz töhfəsini verəcəyinə ümidvar olduğunu deyib. Deputat, həmçinin Ermənistanın Azərbaycanla qarşı 30 ilə yaxın davam edən təcavüzkar siyasətinə son qoyulduğunu və nəticədə Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyini xüsusi vurğulayıb, hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən aparılan uğurlu siyasət sayəsində işğal-

dan azad edilmiş ərazilərdə intensiv miniatürləşmə və quruculuq işlərinin həyata keçirildiyini bildirib.

Ölkəmizin Meksikadakı səfiri M.Talibov çıxış edərək parlamentlərarası qrupun yaradılmasının iki ölkə arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yeni imkan yaratdığını qeyd edib. Diplomatik münasibətlərin 30 illik müddətində əldə edilən əməkdaşlığın qarşılıqlı hörmət prinsipləri əsasında həyata keçirildiyini, parlamentlərarası əlaqələrin hər zaman nümunəvi olduğunu, hər iki qanunverici orqandakı parlamentlərarası dostluq qrupları arasında ənənəvi görüşlərinin keçirildiyini qeyd edib. Meksika Konqresinin Azərbaycan üçün həssas məsələlərdə həmişə ədalətli mövqeyi nümayiş etdirdiyini qeyd edən səfir münasibət zamanı Meksika Konqresinin daim beynəlxalq hüquq mövqeyindən çıxış etdiyini söyləyib. Konqres tərəfindən Azərbaycanla qarşı erməni təcavüzünü pisləyən və Xocalı soyqırımını taniyan sənədlərin qəbul edilməsini xüsusi vurğulayıb.

Qrupun digər üzvləri də çıxış edərək coğrafi baxımdan bir-birindən uzaqda yerləşməsinə baxmayaraq, iki ölkənin əlaqələrinin daim inkişaf etməsinin məmnunluq doğurduğunu bildiriblər.

Sonda Meksika - Azərbaycan dostluq qrupunun inauqurasiyasına dair protokol aktı imzalanıb. Tədbirdən sonra qrupun sədri M.A.Peres Navarrete, səfir M.Talibov və qrupun digər üzvləri Deputatlar Palatasının plenar iclasında iştirak ediblər. Səfir M.Talibovla palatanın prezidenti arasında qısa görüş keçirilib. Tədbir konqresin rəsmi kanalında canlı yayımlanıb və yerli KİV-də işıqlandırılıb.





## ◆ İlin əziz günləri...

# Xalqı birləşdirən bayram

## İşğaldan azad edilən yurdlarımızda Novruz tonqalları yandırılır

Novruz dostluq, həmrəylik və yüksək mədəniyyət bayramı kimi qəbul edilir. Azərbaycan xalqının milli adət-ənənəsinə görə, "Novruz" da küsülülər barışmalı, qohumlar bir-birini ziyarət edib, bayram süfrələri açmalıdırlar. İnsanlar baharın gəlişi ilə torpağın əkib-becərilməsinə başlayır, bağban meyvə ağaclarını budayır...

Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ 1998-ci ilin Novruz bayramı günlərində məcburi köçkünlərlə görüşündə demişdir: "Gün o gün olacaq ki, Novruz bayramını bir dəfə Şuşada, o biri il Laçında, o biri il Kəlbəcərdə, Ağdamda, Füzulidə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Qubadlıda keçirəcəyik. Əminəm ki, belə də olacaqdır. Mən buna inanıram və bu inamla yaşayacağam, bu inamla işləyirəm və bu inamla da Azərbaycan xalqına rəhbərlik edirəm".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Ümummilli Liderin vəsiyyətini və Azərbaycan xalqının arzularını reallaşdırır. Şanlı Azərbaycan Ordusu doğma torpaqlarımızı işğaldan azad etdi və xalqımız artıq həmin ərazilərdə Novruz bayramını keçirir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bayramla əlaqədar xalqa təbrikinə deyilir ki, əslin sınağından çıxmış Novruzun artıq dövlət səviyyəsində keçirilməsi məhz istiqbal yolunda qazanılan nailiyyətlərdənir: "Novruz ümumxalq bayramı kimi uzun əsrlərdən bəri yurdumuzun hər guşəsində müxtəlif el şənlikləri və mərasimlərlə qarşılanır. Ulu Tanrıya, kainatın nizamına və ana təbiətə sonsuz sevginin parlaq ifadəsi olan bu bayramın qədim ənənələrinin bütün rəngarəngliyi ilə qorunub saxlanması Azərbaycan xalqının öz tarixi-mədəni keçmişinə yüksək ehtiramını və milli-mənəvi dəyərlərə dərin bağlılığını nümayiş etdirir. Vətənimizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyünün qorunması naminə canlarından keçmiş Azərbaycan övladlarının xatirəsi bu əziz günlərdə bir daha ehtiramla yad olunur. Ümidvaram ki, Azərbaycanın müstəqil ölkə olaraq qazandığı zəfərlər şəhidlərimizin ruhunu şad edəcəkdir".

Xalqımızın mədəniyyət tarixində mühüm hadisələrdən biri də Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Novruz bayramının UNESCO tərəfindən Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Repräsentativ siyahısına daxil edilməsidir. Belə ki, 28 sentyabr-2 oktyabr 2009-cu il tarixin-

"Gün o gün olacaq ki, Novruz bayramını bir dəfə Şuşada, o biri il Laçında, o biri il Kəlbəcərdə, Ağdamda, Füzulidə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Qubadlıda keçirəcəyik. Əminəm ki, belə də olacaqdır. Mən buna inanıram və bu inamla yaşayacağam, bu inamla işləyirəm və bu inamla da Azərbaycan xalqına rəhbərlik edirəm".

Heydər ƏLİYEV



də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Abu-Dabi şəhərində keçirilmiş UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Hökumətlərəsi Komitəsinin 4-cü sessiyası çərçivəsində qəbul edilmiş qərarə əsasən, Novruz çoxmillətli (Azərbaycan, Hindistan, İran, Qırğızistan, Pakistan, Türkiyə, Özbəkistan) nominasiyası kimi UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs siyahısına salınıb.

Novruz bayramı, əlbəttə, təkə onu keçirən türk xalqlarının deyil, ümumilikdə başariyyətli mənəvi dəyərləri hesab edilir. İslamdan əvvəl tarixi dövərə təsadüf olunan Novruz bayramı Azərbaycanla yanaşı, bütünlüklə Şərqdə qeyd olunur.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın beynəlxalq təşəbbüslərini dəstəkləyən ölkələrin sayı iləndən-ələ artmaqdadır. 28 noyabr-2 dekabr 2016-cı il tarixlərində Efiopiyanın Əddis-Əbəbe şəhərində keçirilmiş UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Hökumətlərəsi Komitəsinin 11-ci sessiyasında İraq, Qazaxıstan, Tacikistan, Türkmənistan və Əfqanıstan da Novruz bayramı nominasiyasına qoşulub.

Zəngin tarixi və rəngarəng folkloru özündə ehtiva edən Novruz bayramı dəyərlı adətləri ilə diqqəti cəlb etməkdədir. "Papaq Əbnaq", "qulaq falı", "tonqaldan tullanmaq", "üzük falı", "səməni əkmək", "yumurtə döyüdülmək" və Novruz bayramı

ilə əlaqələndirilən digər məşhur adətlər Azərbaycan xalqının tarixini, onun zəngin folklorunu və fəlsəfəsini özündə ehtiva edir.

Novruz xalqı birləşdirən bayram kimi qəbul edilir. Novruz bütün ölkədə aşıqların, xanəndələrin, müğənnilərin iştirakı ilə keçirilən kütləvi bayramdır. Burada kəndirbazlar, pəhləvanlar öz güclərini nümayiş etdirir, meydanlarda Kosa və Keçəl in iştirakı ilə məzhəkə xarakterli tamaşalar göstərilir. Kosa qışı, Keçəl isə yazı simvolizə edir. Söy yazışmasında, əlbəttə ki, Keçəl qalib gəlir. Kənd yerlərində at yarışları - çovqan oyunu keçirilir.

Paytaxt Bakı da bayram günlərində nəinki doğma sakinlərini, dünyanın müxtəlif qitələrindən gəlmiş əcnəbi turistləri də heyran edir. Bayram tədbirlərinin keçirildiyi məkənlər də təsadüfi seçilmir. Əhsənevi Qız qalasının ətrafı, Qoşa Qala qapısı, İçərişəhər Baş meydanında göstərilən meydan tamaşaları, Novruzda aid folklor oyunları hər kəsə xoş əhval-ruhiyyə, bayram ovqatı yaradır. Həmin günlər qalının yüksəkliyini nəhəng səməni bəzəyir, gözəl Bahar qızı Qız qalasında təbiətin oyanmasını, həyatı simvolizə edən məşəli yandırır...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,  
"Azərbaycan"

# Təsviri sənətdə Novruz

## ◆ Yaddaşa qayıdış

Novruz mədəniyyətimizdə və məişətimizdə ömrü milli milliklərlə ölçülən, böyük sevgi ilə uşaqdan-böyüyə hər kəsin qeyd etdiyi ən qədim bayramlardan biridir.

Hayatın başlanğıcı qədim Şərq fəlsəfəsində döndürün vəhdəti şəklində qəbul edilir. Bunlar su, od, hava, torpaqdır. Novruz heç də təsadüfi yərə Bahar bayramı adlandırılmır. Əski sovetlər dönəmində keçirilən "Saz bayramı - yaz bayramı" da bahara, Novruzda aid olardı. Çünki təbiətin canlanması, ağacların çiçəkləməsi, ətrafın yaşllaşması, əkin işləri məhz baharda başlayır.

21 mart 2000-ci il tarixdə Azərbaycan xalqını Novruz bayramı münasibətilə təbrik edərək Ulu Öndər Heydər Əliyev öz çıxışında demişdi: "Novruz bayramının bizə bəxş etdiyi ən gözəl nemət ondan ibarətdir ki, qədim zamanlardan bu bayramda insanlar kin-küdurət unudur, küsülülər barışır, ziddiyətlər aradan götürülür. Demək, bu, dostluq, həmrəylik, yüksək mədəniyyət bayramıdır".

Azərbaycan xalqının folklor, musiqi və təsviri sənət əsərlərində Novruz adət-ənənələri geniş və hərtərəfli şəkildə öz əksini tapıb. Novruz bayramının diqqəti cəlb edən, elin dilindən və məişətdən süzlüb günümüzədək yaşadılan səhnələri Azərbaycan rəsəmlilik sənətində müraciət edilən ən maraqlı mövzulardan olub.

Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin böyük elmi işçisi, Rəsəmlər İttifaqının üzvü, sənətsünas Əsəd Quliyev deyir ki, Azərbaycan təsviri sənət tarixində Novruz bayramı və onun rəsəmlilikdə əksi ayrıca bir sahifəni təşkil edir. Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində Novruz bayramı mövzusunda saxlanılan əsərlərə rəngkarlıq sahəsində xalq rəsəmləri Səttar Bəhlulzadənin "Bahar nəğməsi", "Xonça", "Torpağın arzusu", "Azərbaycan nağılı", xalidə Səfərovanın "Çovqan", "Çovqançılar", Elbəy Rzaquliyevin "Novruz bayramı", Altay Hacıyevin "Novruz san-



dığı", Əməkdar rəssam Mahmud Tağıyevin "Gül açan bağ", "Bağda yaz gülləri", qrafika sahəsində xalq rəsəmləri Əzim Əzimzadənin "Tonqal üstündən tullanmaq", "Kos-kosa", Elmira Şaxtaxtinskayanın "Novruz bayramı ərəfəsində", "Qutablar", əməkdar rəsəmlərdən Ələkbər Rzaquliyevin "Gəlinə hədiyyə ilə" ("Köhnə Bakı" silsiləsindən), Arif Ələsgərovun "Kəndirbazlar", istedadlı rəsəmlərdən Həsən Haqverdiyevin "Bahar", Sara Namitokova-Manafovanın "Novruz", Orxan Hüseynovun "İçərişə-



hərdə bayram" və başqa əsərləri aid etmək olar...

Bütün bunlar Azərbaycan rəsəmlərində Novruz bayramına həsr etdikləri bədii yaradıcılıq işlərinin kiçik bir qismidir. Dövlət mükafatı laureatı, professor Məhərrəm Qasımlının fikrincə, yazın gəlişinin daha yaxın iqlim qurşağında olan xalq tərəfindən eyni zamanda bayram edilməsi tamamilə təbii. Novruzun qırğız-qaxax-tacik, yaxud özbək-əfqan, eləcə də Azərbaycan-Anadolu-İran-İraq oxşarıqları bu baxımdan bir çox başqa cəhəti ilə yanaşı, coğrafi şərait və iqlim uyğunluğundan irəli gəlir: "Bununla belə hər bir etnosun və bölgənin başqasında təkrar olmayan bən-zərsiz yaz mərasim və ayinləri mövcuddur. Məsələn, "Sayaq", "Tekeçi", "Kosa-kosa", "Xanbəzəmə", "Kilimarası", "Üzüksalma", "Maraloyunu", "Cangülüm" və başqa bu kimi sırf elat həyat tərzindən gələn mərasim-tamaşalar təbiətin

oyanışı, ilin yeniləşməsi, güzəranın, yaşayışın canlanıb qaynaması ilə bağlı yaranmışdır və istisnasız olaraq hamısı türk bədii təxəyyülünün məhsullarıdır..."

Azərbaycan "Novruz"unun mühüm atributu olan "Kosa-kosa" mərasimində Kosa - köhnə ilin təmsilçisi olan qocalmış keç qızının çıxışıdır. Mərasimin sonunda qoca keç qızına daxil olan yeni, gənc keç qızından qovulur və ya öldürülür. Burada məclisə yeni gələn gənc keç qızını, məclisdən qovulub uzaqlaşdırılan Kosa - köhnə keç qızını köhnə ilin simvolu kimi düşünmüşdür. Yaxud indi də Ordubadda keçirilməkdə olan "Xanbəzəmə" mərasimində qaraqabaq xanı ayləncəli oyun-hərəkətlərlə güldürmək və bundan sonra onu suya basmaq zəhmli, qorxulu, qarboranlı qışı güllər günle, yağışla, günəşli yazla əvəzləmək istəyinin rəmzi ifadəsidir. Bu sirdən olan folklor örnəkləri Novruz bayramı kimi qeyd edilən başqa xalqların (fars, tacik, ərəb) yazı qarşılaşma mərasimlərində müşahidə olunmur.

Yuxarıda adı çəkilən mərasim-tamaşaların, xüsusən də sayaq mərasiminin yurdumuzda keçirilən Novruz - yeni gün şənliklərində folklor kollektivləri tərəfindən icra-ələ edilməsi soykəmə, qan yaddaşına qayıdış üçün son dərəcə gərəklı və əhəmiyyətlidir.

Xalqımızın sevimli bəstəkarları Novruz bayramı haqqında mahnı-lər yazmış, rejissorlar filmlər çəkmişlər. Uzeyir bəy Hacıbəyli, Fikrət Əmirov, Oqtay Zulfüqarov, Rəhilə Həsənova kimi görkəmli bəstəkarların bayramla bağlı mahnı-ləri Novruz günlərində daha çox səsləndirilir...

Bu gün də tanınmış sənətkarların ifasında "Novruz gəlir", "Güllər ellər...", "Novruz bayramı", "Səməni - nazlı gəlin", "Bahar bayramı" kimi uzunömürlü xalq mahnı-ləri zövqləri oxşayır:

Özünəmə yaz gəlsin,  
Bahar gəlsin, yaz gəlsin.  
Bu Novruz bayramı  
Həm də xoş avaz gəlsin!

M.NƏRİMANOĞLU,  
"Azərbaycan"



## ◆ Dəyərlərimiz

Azərbaycan xalqının fikrincə, bayramın tarixi çox qədimdir. Elmi araşdırmalar Novruz bayramının ibtidasını çox əski çağlarla - Zerdüş peyğəmbərin yaşadığı dövrə bağlayır, onun yaşını ən azı 3700, ən çoxu 5000 ilə bərabər tuturlar.

Qədim Vavilonu da bu bayram Nisanın (mart, aprel) 21-ci günü qeyd olunurdu və 12 gün davam edirdi. Bununla belə 12 günün hər birinin öz mərasimi, ayinləri, əy-ləncələri mövcud idi. İlk yazılı mənbədə qeyd olunur ki, Novruz bayramı bizim ərədan əvvəl 505-ci ildə yaranmışdır.

İslam xadimləri bu bayrama həmişə dini rəng verməyə çalışırlar. Ancaq Novruzun islamdan əvvəl yaranmasını görkəmli maarifçilərdən Firdovsi, Rüdaki, Avisenna, Nizami, Sədi, Hafiz və başqaları da təsdiq edirlər. Novruz bayramının yaranma tarixinə həsr olunmuş yazılardan Nizamiyənin "Siyasətnamə"sini, Ömər Xəyyamın "Novruz-namə"sini və başqalarını qeyd etmək olar.

Azərbaycan xalqı Novruzun gəlişinə ən azı dörd həftə əvvəldən hazırlaşmağa başlayır. Belə ki, hər həftənin ikinci günü Su, Od, Yel və Torpaq çərşənbəsi qeyd olunur. Miflik düşüncələrə əsasən, birinci çərşənbə günü su və su mənbələri təzələnilir və hərəkətə gəlir, dördüncü Torpaq çərşənbəsində təbiət oyanır və bu baharın gəlişindən xəbər verir.

# Novruz ənənələri, mərasim və ayinləri

Novruz bayramı qədim ənənələr, oyunlarla zəngindir. Qədim ənənələrdən "Xidir İlyas" (məhsuldarlıq, çiçəklənmə rəmzi), "Kosa-kosa" məzəli meydan oyununu (baharın gəlməsi rəmzi) və fəla-baxmanı qeyd etmək olar.

Azərbaycan odla bağlı zəngin ənənələrə malikdir və bu, saflaşma, təmizlənmə əlamətidir. Tonqal qalanır və Novruzdan əvvəl Axır çərşənbədə yaşından və cinsindən asılı olmayaraq hamı tonqalın üstündən tullanmalıdır, özü də yeddi dəfə, ya bir tonqalın üstündən yeddi dəfə və ya yeddi tonqalın hərəsinin üstündən bir dəfə. Tullanarkən bu sözlər deyilir: "Sa-nılığım sənə, qırmızılığım mənə". Tonqal heç vaxt su ilə söndürülmür. Tonqal özü söndəndən sonra cavan oğlan və qızlar həmin tonqalın külünü yığıb, evdən kənar bir yərə, çölə atırlar. Bu o deməkdir ki, tonqalın üstündən tullanmış bütün ailə üzvlərinin bədbəxtliyi atılan külle birlikdə özlərindən uzaqlaşdırılır.

Su ilə saflaşma isə suyun real əlaməti ilə əlaqədardır. Təzə ildə



axar suyun üstündən tullanmaqla keçən ilin günahlarını yumuş kimi olursan. Bundan əlavə, bütün ailə üzvləri öten ilin axırını gecəsi, yatmadan əvvəl bir-birinin üstünə su çiləyirlər. Deyilənə görə, axırın-cı çərşənbə gecəsi bütün axar su-lar dayanır və hamı ona səcdə edir, hətta ağaclar da yerə əyilir. Əgər təzə il axşamı hər kəs bu su-dan içərdisə, onlar yeni ildə bütün xəstəliklərdən uzaqlaşdırlar.

Novruzun ən yüksək zirvəsi köhnə il öz səlahiyyətlərini təzə ilə verəndə olur. Bu anda köhnə ənə-nəyə görə Novruzun şərfinə top və tufənglərdən yayılm atəşləri açılır. Hələ XIX əsrdə N.Dubrovın bu haqda yazmışdır: "Azərbaycan-da baharın gəlməsini şəhər və kəndlərdə açılan yayılm atəşləri bildirirdi". Azərbaycan Novruz bayramı təntənəsinin iştirakçısı olan Adam Oleari hələ 1637-ci ildə yazırdı: "Müncəmin (astrolog) təz-təz yerindən qalxaraq astronomik cihaz və günəş saatı vasitəsilə gün-əşin hündürlüyünü təyin edib, gündüzlə gecənin bərabərlişdiyini anı elan edir: "Təzə il gəldi" və ələ bu anda yayılm atəşləri başlayır, şəhərin qüllələrindən və divarlar-dan musiqi sədaları ucalır. Beləlik-lə, Bahar bayramı başlanır".

"Azərbaycan"



# REGİONLAR



## Taxılçılıqda mövcud durum və yazlıq əkinlərə hazırlıq nə yerdədir

### Bölgələrdə fermerlərlə görüşlər davam edir

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nümayəndələri taxılçılıqda mövcud durumu və yazlıq əkinlərə hazırlıqla bağlı bölgələrdə silsilə görüşlərə başlayıb.

Görüşlərdə taxıl əkin sahələrinin mövcud durumu, payızlıq əkinlərə görə subsidiyaların ödənilməsi, suvarma məsələləri, gübrə ilə təminat, əkin sahələrində əlaqə otları və zərərvericilərə qarşı mübarizənin təşkili, yazlıq əkinlərə hazırlıq, bəyan prosesinin gedişi və digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Fermerlərlə görüşlərdə nazirliyin yerli qurumlarının rəhbərləri, suvarma sistemləri idarələrinin nümayəndələri, yerli icra strukturunun rəhbərləri və digər rəsmi şəxslər iştirak edirlər.

İlk görüşlər Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarında keçirilib. Görüşlərdə çıxış edən Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aparat rəhbəri Rəfail



Nazirlik rəsmisi qeyd edib ki, aprelin ikinci ongünüyündən başlayaraq pambıq sahələrində çiyid səpininə başlanacaq. Fermerlərin əkinə hazırlıq prosesini düzgün aparması, sahələrin arata qoyulması vacibdir. Qlobal iqlim dəyişiklikləri bir çox sahə kimi, kənd təsərrüfatına da təsirsiz ötüşmüş, xüsusilə də yağıntılardan azalma, çaylarda suyun səviyyəsinin aşağı düşməsi intensiv suvarma dövründə təsərrüfat suyunun tələbatı artırmışdır. Arata qoyulmuş sahələr suya tələbat digər sahələrə görə nisbətən az olur. Bu səbəbdən fermerlər isti yay aylarında suvarma ilə bağlı yarana biləcək çətinlikləri siqortalamaq üçün sahələri əkinə düzgün hazırlamaq, torpaqları arata qoyulmalıdır.

Görüş zamanı yazlıq əkinlərdə düzgün toxum seçimi, subsidiya almaq üçün elektron müraciət formalaşması, fermerlərin gübrə, texnika, pestisidlərlə təminatı məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd olunub ki, bu ildən pambığa görə yalnız məhsul subsidiyası verilməyəcək. Məhsul subsidiyası isə hər tona görə 100 manatdan 170 manata qaldırılıb. Əlavə olaraq şirkətlər pambığın fermerdən alışı qiymətini hər sortda görə 50 manat artırılıb. Məhsul subsidiyası almaq üçün fermerlərdən torpaq üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiqləyən sənəd tələb olunmur. Lakin fermerlər pambığı hansı kateqoriyaya torpaqda əkməsindən asılı olmayaraq öz əkinlərini mütləq Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində bəyan etməli, əkin sahəsinin koordinatlarını sisteme daxil etməlidirlər. Öz pambıq sahələrini sistemdə bəyan etməyən fermerlərin subsidiya almaq üçün elektron müraciətləri formalaşmayacaq.

Fermerlər subsidiyaların ilin əvvəlində verilməsindən razılıq edib, dövlətin ayırdığı vəsaiti gübrə, pestisid, toxum kimi kənd təsərrüfatının istehsal vasitələrinə xərclədiklərini bildiriblər. Görüşlərdə fermerlərin sualları ətrafında cavablandırılıb, səsləndirilən təkliflər qeydə alınıb.

Növbəti görüşlər Neftçala və Salyan rayonlarında keçiriləcək.



## Mingachevir Sənaye Parkı şəhərin iqtisadi potensialını üzə çıxarır

Mingachevir ölkənin ən böyük su anbarının yaxınlığında yerləşir. Bu anbar əsas suvarma kanallarının mənbəyi olmaqla yanaşı, həm də SES-in enerji mənbəyidir. Təsərrüfatı deyil ki, Vətən müharibəsi başlanar-başlanmaz düşmənin raketlərinin əsas hədəflərindən biri də bu anbar olmuşdur.

Amma müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərlik etdiyi şanlı ordumuz Mingacheviri qorudu. Ele qorudu ki, nə anbara, nə də şəhərə heç bir ziyan dəymədi.

Zəfər günü və Bayraq günündən sonra mingachevirilər

növbəti əlamətdar tarixi -11 Noyabr - "Şəhər Günü"nü qeyd etdilər. Məhz 73 il əvvəl - 1948-ci il noyabrın 11-də Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyətinin qərarına əsasən, Mingachevirə şəhər statusu verilmişdir.

Mingachevirin inkişafı təbii ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz onun təşəbbüsü və birbaşa rəhbərliyi ilə Mingachevirde 1981-ci ildə "Azərbaycan" İstilik-Elektrik Stansiyası tikilərək istifadəyə verilmişdir. Məhz bu stansiyanın hesabına Azərbaycan Qafqazın əsas enerji istehsalçısına çevrilməklə bərabər, digər respublikaların enerji əsilliyindən çıxışını da bu stansiya təmin edirdi.

renliyinin təmin olunmasında əsas şərt olacaq, şəhərin böyüməsinə və inkişafına əsas yaradacaq.

Müstəqilliyimizin bərpa olunmasından sonrakı dövrdə də Prezident İlham Əliyev ölkədə enerji istehsalının artırılması məsələsinə xüsusi diqqətə yanaşmış və bu strategiya qarşısında "Azərbaycan" İES-in yenicən qurularaq Qafqazın müasir standartlara cavab verən enerji

nəhəngi statusunu qoruyub saxlamasına nail olmuşdur. Ancaq Mingachevir bu gün tək enerji mənbəyi kimi deyil, həm də turizm mərkəzi və sənaye şəhəri kimi inkişaf edir.

Prezident İlham Əliyevin 2015-ci ildə imzaladığı sərəncama əsasən, Mingachevir Sənaye Parkının əsası qoyulmuşdur. Sənaye parkında əsasən yüngül sənaye müəssisələrinin mərhələli şəkildə qurulması nəzərdə tutulur. Bu müəssisələr tam qurulub işə düşdükdən sonra şəhər yenicən ölkənin əsas yüngül sənaye mərkəzinə çevriləcək.

Müasir dövrdə Mingachevirin inkişafı günbəgün sürətlənir. Küçə, prospekt və meydanların abadlaşdırılması bir yana, artıq məhəllələr abadlaşdırılıb. Mingachevirde 30 küçə və 39 bina əsaslı təmir olunmuş, 9 məhəllədə yeni işıqlandırma sistemi qurulmuşdur. Bu gün şəhərdə yeni parklar salınıb, xiyabanlar yaradılıb, küçələrə asfalt döşənir. Tarix muzeyinin qarşısında, eləcə də Qələbə meydanında yeni fontanların quraşdırılması, qərb giriş hissəsinin müasir formaya salınması şəhərin gözəlliyini daha da artırmışdır.

Şəhər rəhbərliyi hər "Şəhər günü"ndə Mingachevirin tikilib qurulmasına əməyi olan veteranlarla görüşür, onlarla şəhərin inkişafı barədə geniş müzakirələr aparır, yeni inkişaf strategiyası ətrafında fikir mübadiləsi edir. Bildirilir ki, keçmiş sovet dövründən qalmış sənaye müəssisələrinin dirçəldilməsi və sənaye parkında müəssisələrin sayının artırılması istiqamətində əməli addımlar atılır və yaxın vaxtlarda mingachevirililər bunun bəhrəsini gözləyəcəklər.

Lazım QULİYEV, "Azərbaycan"

Quliyev bildirib ki, taxıl sahələrində aqrotexniki qulluq tədbirlərinin düzgün təşkil məhsuldarlığın artmasına birbaşa təsir göstərir. Fermerlər sahələrə gübrə verən zaman normativlərə düzgün riayət etməlidir. Hazırda respublikanın taxıl əkin sahələrində karbamid gübrəsindən daha geniş istifadə olunur. Karbamid gübrəsinin əvvəllər daha geniş istifadə olunan ammonium şorasanından bir sıra üstün cəhətləri var. Bu gübrə bitkiyə fiziki çəki hesabı ilə yemləmə şəklində bir hektara 200 kiloqram verilir. Aprel ayının ikinci yarısında isə kökdən kənar yemləmə formasında hektara 20-30 kiloqram olmaqla 200-250 litr suda həll edilməklə verilir. Karbamid gübrəsi bitkinin kollanma əmsalını artırır. Eyni zamanda bitkinin yaşıl qalma müddətini uzadır ki, nəticədə dənin daha yaxşı dolmasına, sünbülün yaxşı inkişaf etməsinə, keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsinə səbəb olur.

## Azərbaycanda ilk dəfə məktəblərdə pellet yanacaq növündən istifadə olunub

Ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən orta məktəblərin, xüsusilə də bölgələrdəki təhsil ocaqlarının qış aylarında istiliklə təmin edilməsi prioritet məsələlərdəndir. Bu qışdan pellet məhsulları ilə Azərbaycanın orta məktəblərinin isidilməsi layihəsi həyata keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, layihə çərçivəsində Azərbaycanın Tovuz və Ağstafa rayonlarında seçilmiş 5 orta məktəbin ümumilikdə 6 korpusunda pellet yanacağı ilə işləyən istismat sistemləri quraşdırılıb, qış mövsümündə məktəblərin isidilməsi təmin edilib.

Pellet yanacağı ağac və taxta tullantıların təkrar emalı nəticəsində əldə olunan ekoloji təmiz enerji mənbəyidir. Layihə Ağstafa rayonunda bu ildən ilk dəfə rayonun Köçəy-

gər kənd Azer Ələkbərov adına 2 nömrəli tam orta məktəbində həyata keçirilib.

Məktəbdə pelletin effektiv yanacaq olduğunu deyirlər. Qış mülayim keçməyə, hətə də sinif otaqları gündəlik dərəcə maddəndə pelletlərin hesabına isidilir. Proses qış rejimi bitənə kimi, yəni aprelin 15-nə qədər davam etdiriləcək. "Əvvəl yanacağımdı odun idi. O bir az əziyyət tələb edən iş idi. Odunun doğranması, daşınması kimi işləri var idi. Amma yeni pellet yanacaq növü məktəblərimizə hazır vəziyyətdə gəlib. Yeni onların daşınmasında bizim işçilərin iştirakı olmur. İşçilərimizin funksiyası şagirdlər məktəbə daxil olana qədər sinif otaqlarını isitməkdir. Şagirdlər dərsə gələndə sinif otaqları tam istiliklə təmin olunmuş olur", - deyə məktəbin direktoru Şəfaq Süleymanova bildirib.

Ağstafa Rayon Təhsil Şöbəsinəndən bildirilib ki, hazırda rayonun 39 təhsil müəssisəsinin 31-i təbii qazla, 1-i dizel, 7-si isə odun yanacağı növü ilə isidilir.

Ağstafa RTŞ-nin İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi Nəcibə Vəliyeva layihənin bu tədris ilindən tətbiq edilməsinə baxmayaraq artıq öz effektivliyi verdiyini deyib: "Ekoloji cəhətdən olduqca təmiz, daha çox istilik tutumuna malikdir. Təmizlik qaydaları da yüksək səviyyədədir. Gələcəkdə də bu yanacaq növünə keçilməsi, yəni qalan altı məktəbdə bu və ya digər alternativ yanacaq növündən istifadə olunması nəzərdə tutulub".

Bu layihənin icrası məktəblərdə istilik probleminin həlli ilə yanaşı, Azərbaycanda bərpa oluna bilən, ekoloji təmiz enerji mənbələrinin yaradılması və onların geniş istifadəsinə də təkan verəcək.

## Aqrar Sığorta Fondu fermerlərə müraciət edib

Aqrar Sığorta Fondu (ASF) hava şəraitinin dəyişməsi ilə əlaqədar olaraq ölkədəki fermer və sahibkarlara müraciət edib.

ASF-dən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, fond əkin sahələrini sığortalayan fermer və sahibkarları öz sahələrində baxış keçirməyə və hədisə bax verdiyi halda fondun müraciət etməyə səsləyib: "Son günlər hava şəraitinin dəyişməsi, temperaturun aşağı düşməsi, yağıntılar və güclü külək əkin sahələri üçün də təhlükə yaradır. Bununla əlaqədar olaraq fermerləri əkin sahələrində baxış keçirməyə və hədisə bax verdiyi təqdirdə fondun müraciət etməyə çağırırıq".

Qeyd edək ki, Azərbaycanda dövlət dəstəyi ilə təbii təhlükə aqrar sığorta mexanizmi əkin sahələrinin çoxsaylı risklərdən, o cümlədən təbii hadisələrdən - dolu, donurma (şaxtavrurma), leysan yağışları, subasma, qasırgı, fırtına və sair hallardan sığortalayır.

Artıq belə halların əkin sahələrinə zərəri ilə bağlı ilk sığorta hadisələri barədə müraciətlər daxil olmağa başlayıb. Qeyd olunub ki, martın 5-də Qobustan rayonunun müxtəlif ərazilərində güclü külək və qasırgı nəticəsində baş verən qum fırtınası əkin sahələrinə böyük zərər vurub. Bununla bağlı edilən müraciətlər əsasında fondun ekspertləri hədisə yerinə baxış keçirərək zərərin qiymətləndirilməsinə başlayıblar. Hadisələrin aradılması zamanı və zərərin müəyyənləşdirilməsindən sonra fermerlərə ödənişlər ediləcək.

Fond indiyədək əkin sahələrini və təsərrüfatlarını sığorta etməyən fermerləri də aqrar sığortadan istifadə etməyə çağırır: "Təbii hadisələr təsərrüfatlara böyük təhlükə yaradır. Bunun qarşısını almaq və gəlirləri qorumaq üçün aqrar sığortadan faydalanmaq ən sərfəli üsuldur. Qobustan rayonunda baş verən hədisə sığortalı olmayan əkin sahələrinə də böyük zərər vurub. Həmin sahələrin sahibləri zərəri görə kompensasiya ala bilməyəcəklər. Hadisələrin aradılması zamanı əkin sahələrini sığorta etməyən fermerlər bundan təsəffüfləndiklərini bildiriblər. Gələcəkdə belə halların baş verməməsi üçün əkin sahələrini vaxtında dövlət dəstəyi ilə və sərfəli şərtlərlə sığortalamaq kifayətdir".

Aqrar Sığorta Fondu bildirib ki, qarşıdan gələn Novruz bayramı tətiləri günlərində iş günü olmasa da, fondun çağrı mərkəzi adi rejimində çalışacaq və hadisələr barədə müraciətləri qəbul edəcək.

Xatırladaq ki, Aqrar Sığorta Fondu 43 növ bitki və məhsulu sığorta edir. Fond əkin sahələrini təbii hadisələri - dolu, donurma (şaxtavrurma), qasırgı, fırtına, sel-subasma, xəstəlik və zərərvericilərdən qoruyur.

## "Özünüməşğulluğumuz üçün ömür boyu öyrənək"

Göyçay İnkişaf Mərkəzi Gənclər İctimai Birliyi Gənclər Fondu və Dövlət Şəxsləşmə Agentliyinin birgə dəstəyi ilə Göyçay Peşə Hazırlıq Mərkəzində "Özünüməşğulluğumuz üçün ömür boyu öyrənək" layihəsi çərçivəsində gənclər üçün təlimlər keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təlimlərdə layihənin gənclərin məşğulluğunun təmin edilməsi və onların sahibkarlıq fəaliyyətinə cəlb olunması baxımından önəmli olması diqqətə çatdırılıb. Sonra "Ömür boyu təhsil", "Ömür boyu öyrənək", "Özünüməşğulluq proqramları", "Dinamik iqtisadiyyatda çevik peşələrə yiyələnməyin önemi", "Gənclər üçün biznes və məşğulluq imkanları", "Aqroturizm", habelə "Sosial sahibkarlıq və yaşıl biznesə necə başlanmalı?" mövzularında təlimlər keçirilib.

Təlimlər iki gün davam edib. Gənclərə təcürbəli təlimçilər tərəfindən istiqamətlər uyğun "Peşəkarlar modulu" əsasında təlimlər keçirilib, şəxsi sənədlərinin və məşğulluq imkanlarının artırılması üçün uğurlu gənclərin təcrübəsi bölüşdürülüb, gələcək məşğulluq imkanları haqqında təsəvvürlər edilib.

Akif ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Azərbaycanın tarixi çox qədimdir. Tikilən qalalar, salınan şəhərlər, kəndlər və digər yaşayış məskənləri keçmişimizin şahidləridir. Dəfələrlə düşmənin tapdağına məruz qalan bu obalar əsrlər keçsə də, öz güdrətini itirməmişdir. Hətta dağılmış ocaqlarımız belə düşmənlərə gözdağı olmuşdur.

Şimal bölgəsində bu cür onlarca yaşayış məskəni var və onlardan biri də Siyazan rayonunun Sədan kəndidir. Dağlar arasında üzü dənizə sarı "məskunlaşmış" Sədanın təbii, bərkətili torpaqları, keçmişdən süzülən hər daşı böyük marağ doğurur. İnsanların qəlb yumşaqlığı, məhraban çöhrələri, sədəqətli olmaları və əzmkarlıqları adami vələh edir.

Sədan kəndinin sahəsi 5559 hektardır. Kəndin iqtisadiyyatını, nə qədər qərribə də olsa, neft sənayesi təşkil edir. Bununla belə əhali heyvandarlıq, əkinçilik və meyvə-tərəvəzlə də məşğul olur. Rayon mərkəzindən 8 kilometrlik məsafədə və dəniz səviyyəsindən 800 metr hündürlükdə yerləşən kəndin maraqlı tarixi var. Əhali əsasən azsaylı xalqlardan olan tatlardan ibarətdir. Örmə məşəli söz olan Sədan təcrübədə "sirr saxlayan", fars dilində isə "ulduz" mənasını verir. İslamın başlanğıcında kəndin indiki əhalisinin ulu kökü ərəb ellərindən Fransaya köç edib. Onlar Fransada yerləşən kiçik şəhərdə - Sadana məskunlaşırlar və həmin şəhər indiyə qədərdir. Bir əsr burada yaşayandan sonra Azərbaycanca pənəh götürürlər. İndiki ərəzidə yurd salan əhali yeni obalarının adını da ele Sədan qoyur.

Əsrlər boyu burada yaşayan sədanlılar əkinçilik və maldarlıqla məşğul olurlar. Deyilənə görə, onların mal-qarasının sayı bilinməmişdir. Əkdikləri meyvə-tərəvəzi Xəzər dənizinin şimal hissəsindən keçən karvan yoluna çıxarar, ticarət edərlərmiş. Azərbaycan cümhuriyyəti elan edildikdən sonra ətraf ərazilərdə six ələqə yaradan sədanlılar bəzə xeyli miqdarda kənd təsərrüfatı məhsulları çıxarırmış. 1919-cu ildə yenidən qurulan dövlətimizdə kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək üçün Sədana 5 min başa yaxın mal-qara göndərilir. Həmin ağır zamanda ermənilər dəfələrlə kəndə hücum etmişlər də, hamısı yerli camaat tərəfindən dəf edilir. Sonuncu dəfə kəndə gələn ermənilər əsir götürən sədanlıları onları bir şərtlə geri qaytarmı - bir daha bu kəndin həndevərinə belə yaxınlaşmayacaqlar.

### Sosial oçer

Sədan kənd camaatının əsas gəliri neftdəndir. Burada çoxlu neft quyuları var. İlk dəfə 1938-ci ildə burada qazılan quyular indi də istismardadır. Amma bu o demək deyil ki, Sədan başdan-ayağa mədən ərazisidir. Ele deyil. Kəndin dağlarında nadir bitkilər - meşə çayı, kəklikotu, yemişan, qatırquyruğu və yüzlərlə digər yabani ot və bitkilər yetişir. Buranın sarı güllü ölkədə adnan deyillir. Ondən müxtəlif dərmanlar hazırlanıb.

Kəndin mətbəxi də çox maraqlıdır. Burada plovun onlarca növü var. Xəmir xörəklərinin tami isə əvəz edilməzdir. Azərbaycanda keçirilən milli kulinariya müsabiqələrində Sədan yeməkləri həmişə qalib olur. Kulinariya kitablarında da kəndin onlarca yeməyinin adı çəkilir. Kəndin ərazisində tarixi mədəniyyət abidələri bu gün də qorunur. "Dinbağ" qalası, "Qara Dunder" is-tehkami, "Qırx qız" qalası kəndin qədim tarixinin daş nümunələridir. "Qırx qız" qalasına baxanda daşlaşmış qızları açıq-aydın sezmək mümkündür. Rəvayətə görə, müharibəyə gedən nişanlıları qırx qız sıra ilə düzülüb gözləyəcəklərinə söz veriblər. Onların heç biri geri qayıtmır. Qırx qız da ele oradaca daşa döndür.



## Siyazəndə bir kənd var, tarixi Fransaya gedib çıxır

Kəndin tarixi abidələrindən biri də "Daş stəkan"dır. Arxeoloqlar onun yaşının çox qədim olduğunu bildirirlər. Həmçinin kəndin ərazisində yaşı 300 ildən artıq olan palıd ağacı da var. Rəvayətə görə, bir neçə il kəndə yağış yağmır. Camaat susuzluqdan çox əziyyət çəkir. Bir gün əhali canavar sürüsünün kəndə yaxınlaşdığını görür. Hərə öz evinə çəkilir. Cənavarlar həmin palıd ağacının yerində dayanır. Bir qəder sonra sürü çəkilir gedir. Şəhəri ora yaxınlaşan kəndlilər palıd ağacının pöhrəsini görürlər. Təəccüblənən camaat ağacın yanından su sızdığını görür. Ve həmin ağac bu gün də sədanlılar tərəfindən qorunur, ziyarət edilir. Sədanın gəncləri öz mərdlikləri ilə seçilir. 44 günlük Vətən müharibəsi başlayan kimi 11 sədanlı

gənc könüllü olaraq cəbhəyə yollanmış, sinəsi medalla geri dönmüşlər. Kənd camaatı arasında hörmət sahibli olan bu gənclər hazırda müxtəlif sahələrdə çalışırlar. Sədanlılar yığışaraq onların bir neçəsinə toy da ediblər. Sədanın torpağı çox bəreketlidir. Buranın meyvə-tərəvəzi dadı-tamı, keyfiyyəti ilə seçilir. Kəndə gəzməyə gələn qonağa hərə evindən bir pay verir. Sədanlıların ürək genişliyi onların yaşam tərzinə də təsir edib. Kənddə biri çətinə düşsə, ağsaqqallar bir yere yığışar, onun çətinini öyrənərlər. Sonra həminin köməyi ilə problemi həll edirlər. Sədanlılar kitab oxumağı sevirlər. İnternetin tüğyan etdiyi bir dövrdə kənd camaatı kitabla üstünlük verir. Kənd sakini İsmayil Muradzadə

bizimlə söhbətində bildirdi ki, camaatımız kənd kitabxanasının fəal üzvləridir: "Bəzən istədikləri kitabı almaq üçün rayon mərkəzinə yollanırlar. Burada hələrin evində öz kitabxanası var. Hansı kitabı istəsən, orada tapa bilərsən. Pandemiya dövründə kənd kitabxanasında kitab qalmamışdı". Bu gün dağlar qoynunda məskən salan Sədana gələn hər kəs burada müasir həyat şəraiti ilə üzleşir. Kəndin problemləri ele sədanlıların özləri tərəfindən həll edilir. Təkcə onu deyək ki, son on ildə kənddə bir dənə də olsun nikah pozulması hali baş verməyib.





## Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtıdır



### ● Qarabağ Azərbaycandır!

Şuşanın hər qayası, hər daşı özündə böyük bir tarix yaşadır. Ona görə də burada həmin tarixin izlərini günümüzdə qədar götürüb çıxaran məşhur coğrafi məkan - yer adları var.

# Şuşanın tarixi məkanları

Qaya üzərində salınmış seltənətin hər qarışında bir tarix var

Qarabağın, xüsusən də Şuşanın tarixini tədqiqatçısı, "Şuşa" qəzetinin baş redaktoru Vəlif Quliyev deyir ki, Şuşa qalası ərazisinin ən uca yeri Üçmixon zirvəsidir. Cidir düzündən qərb tərəfində bir-birinin arxasında yerləşən pilləkənə oxşar üç hündürüklükdən ibarət olduquna görə həmin tepələrə "Üçmixon" adı verilib. "...Üçmixon cənub tərəfində - Cidir düzündə səfəli bir yerdə - sıldırım qayalar arasında təbii Ağziyastı kəməri yerləşir. Qarşısında iyirmi-otuz kvadratmetrik kiçik bir düzəngahlıq var. "Ağziyastı" bəzən "Sulu kəməri" adlandırılır. XIX əsrin yetmişinci illərində dövrünün tanınmış ziyalısı, şair və musiqişünas-alim Mir Möhsün Nəvvab Qarabağı kahaya əl gəzdirmək istəyirdi. Onun üçün nəzərdə tutulmuş düzəngahlıq daşadək gətirilməmişdi. Təxminən qırx nəfər adam tutan kahada o, yay aylarında ədəbi-bədii, musiqili məclislər keçirmişdi. Bura rəhbərlik etdiyi "Məclisi-fəramuşan" dərnəyinin üzvləri, xanəndələr, çalğıçılar, şəhərə gələn qonaqlar dəvət olunmuşdu. Orada ədəbiyyata, rəsmaçılığa və musiqi sənətinə aid maraqlı söhbətlər aparılıb, yeni şeirlər oxunub təhlil edilirdi, ustad sənətkarların yaradıcılığında söhbətlər aparılırdı. Məclisin axırında isə xanəndələrin ifasında muğam və xalq mahnıları səslənirdi..."

Qırxpilləkənə "Dəlirkəş" da deyilir. Şuşadan Daşaltıya olan məsafəni qısaltmaq məqsədilə düzəldilmiş bu tarixi yadigar şəhərin cənub-qərb hissəsində - Cidir düzündəki iri dağ yarığında iki cərgə dik qayanın arasında yerləşir. Tədqiqatçı deyir ki, yol qırx saxsı daşdan hazırlanmış kobud təbii dolama pilləkəndən ibarətdir. Eni iki-üç metr, pillələrinin hündürlüyü bir metrə qədərdir. Sonralar naməlum daşyanon ustalar enib-çıxmağın rahat olması üçün pillələrlə müəyyən qədər əl gəzdirmiş, onları hamarlayaraq qaydaya salmışlar. Qırxpilləkən Azərbaycan şair və yazıçılarının əsərlərində dəfələrlə tərənnüm olunubdur.

Xanlıq qoruğuna gəlincə, bura cidir yarışları keçirmək üçün nəzərdə tutulmuş düzəngahlıq sahə olub. Atçapma yarışları növbə ilə - bir dəfə Xanlıq qoruğunda, sonra isə Cidir düzündə keçirilirdi.

Şuşanın ən gözəl güşəşində yerləşən malikanələrdən biri Gövhər ağaya məxsus idi. İbrahimxəlil xan Cavanşir qızı Gövhər ağa bu malikanə ilə şəhər arasında böyük daş körpü de çəkirdi. Həmin ərazi ona məxsus olduğuna görə "Gövhər ağılıq" adlandırıldı. "Meydan" şəhərin mərkəzi hissəsində olub. Rastbazar küçəsinin qurtaracağındakı bu geniş sahə "Böyük meydan", "Baş meydan" da adlandırılır. Solunda "Böyük məscid", - "Yuxarı Gövhər ağa məscidi", üst tərəfində Mirsiyabovun karvansarası yerləşir. Meydanın tən ortasında daşdan yonulmuş Meydan bulığı var idi. Keçmişdə buradakı kişilər tuluqlarla su aparıb satır, qadınlara isə qablarını doldurub evlərinə daşıyırmışlar. Bu meydana alan da vardı, satan da, tezə xəbərlərə müştəq olan da, söhbət-hökət müstəzirləri də. Zarafətli, bəmzə adamlar da üçbir-beşbir oturub söhbət edirdilər. Xanlıq dövründə burada hərbi oyunlar və parad keçirilirdi, çövkən yarışları təşkil edilirdi. Günün ikinci yarısı isə löhrem atlarla gəzinti başlayırdı.

Qarabağ hakimi İbrahimxəlil xan Cavanşir hər il bu meydana bayram şənlikləri, xüsusilə Novruz bayramı keçirir, döyüşlərdə fərqlənən əsgərlərə və qoşun başçılarına xələt, at, silah və digər hədiyyələr bağışlayırdı. O, bir qayda olaraq, kasıb-kubsuba əl tutarmış. Burada eyni zamanda, Aşura günü dini mərasimlər də keçirilirdi.

"Bazar başı" meydanı "Qapandibi" bazarından uzanan, sıx-sıx və cərgə ilə tikilmiş dükənləri olan küçənin qurtaracağındadır, Xan qızı Nəvabın evinə yaxın şəhər başının qarşısındadır. Meydanın ətrafında müxtəlif dükənlər və karvansara olub. Şəhərin ən izdihamlı, qələbəlik yeri olan "Bazar başı" gecə yarısına qədər adamla dolu olarmış. Şuşaya gələn hər kəs ilk dəfə burada görüşür, yola düşən isə buradan keçib-gedirmiş. Bir çox ictimal binalar, o cümlədən rayon partiya komitəsinin binası və şəhər mədəniyyət evi də "Bazar başı"nda yerləşib.

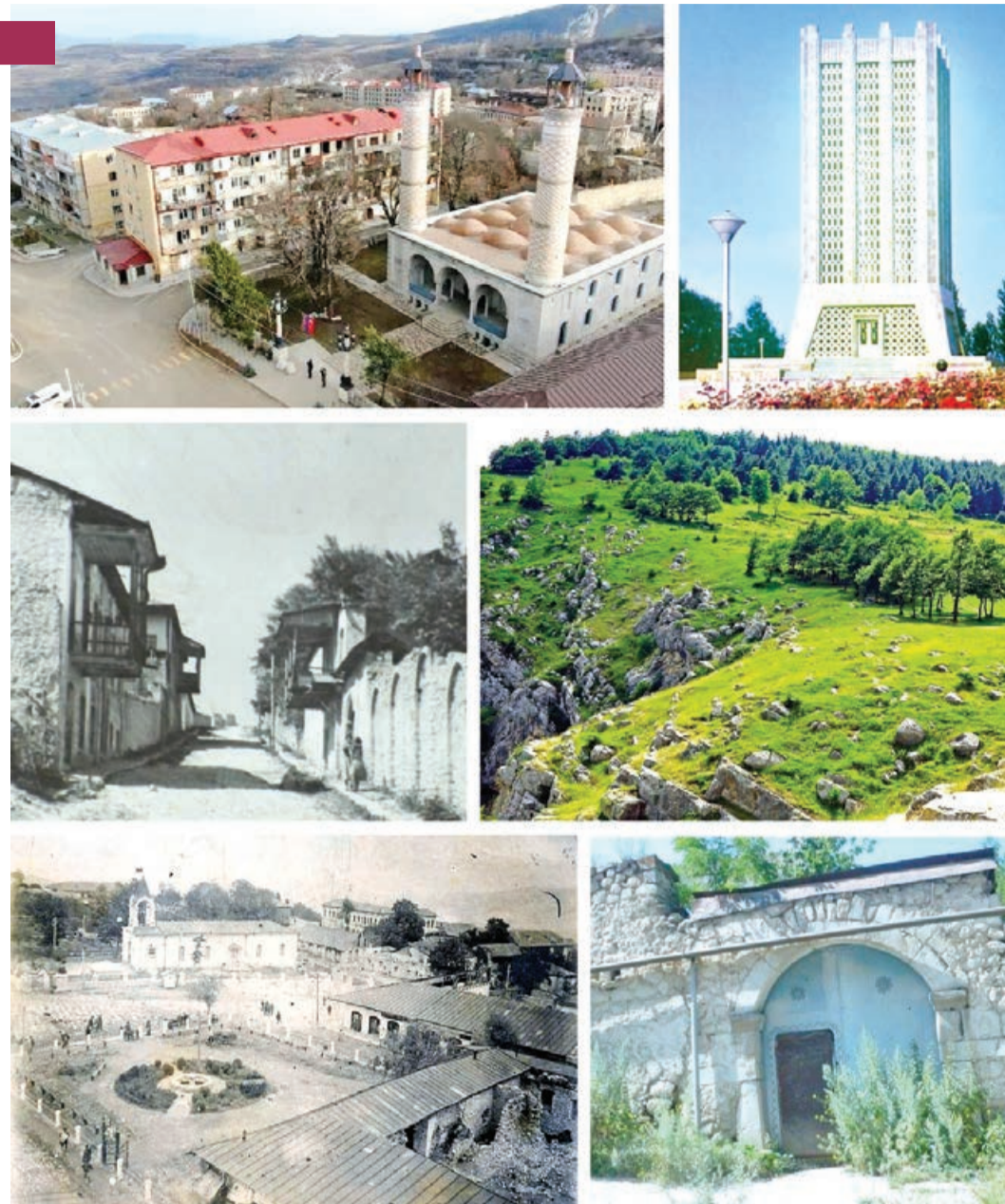
Şuşa şəhərinin ən məşhur məkanlarından biri də "Xanışin", yəni "xan oturan yer" olub: Çuxur məhəllədə - Böyük eşiyində Şahnişinlə üzbüzdü. Xanlığın cəbbəxanası da burada yerləşib. İstər Pənəhəli xan Cavanşir, istərsə də sonralar İbrahimxəlil xan Cavanşir hər hansı bir fəvqəladə vəziyyətlə bağlı burada təcil müvafiqə çağırılıb, gələcək döyüşlər barədə məşvərət edib, əməliyyat planları cızılıb, müdafiə tədbirləri hazırlanıb. Həmin ordu və qoşunun tərkibini, sayını, taktiki gedişlərini bildirən nəzərdən keçirib, əmrlər verirdi. Eyni zamanda, əyanları ilə birlikdə qonaq-qaranı da məhz elə "Xanışin" də qarşılayıblar.

Tarixdən o da məlumdur ki, Ağa Məhəmməd şah Qacar 1795-1797-ci illərdə Şuşanı mühasirədə saxlayan Topxanadan "Xanışin"i dəfələrlə top atəşinə tutmuş, təkzə qala divarlarına deyil, həmçinin xanlara və xanzadələrə məxsus saray və imarətləri dağıtmışdı.

"Qayabaşı" da Şuşada tarixi yer adıdır. Böyük Qurdlar məhəlləsində yerləşirdi. Qarabağ xanlarının sarayları, Pənəhəli xanın cəbbəxanası da bu sal qaya üzərində olub.

"Böyük eşiyi" Çuxur məhəllədə, Daşaltı çayının sol sahilində sıldırım qayalardan üst tərəfində qaya başında idi. Qarabağ xanlarına məxsus sarayların və imarətlərin, demək olar ki, hamısı burada yerləşirdi. Həmin ərazidə yalnız xanlar və xanzadələr yaşayırdı.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"



Şuşanın hər qayası, hər daşı özündə böyük bir tarix yaşadır. Ona görə də burada həmin tarixin izlərini günümüzdə qədar götürüb çıxaran məşhur coğrafi məkan - yer adları var.

Şuşanın hər qayası, hər daşı özündə böyük bir tarix yaşadır. Ona görə də burada həmin tarixin izlərini günümüzdə qədar götürüb çıxaran məşhur coğrafi məkan - yer adları var.

Şuşanın hər qayası, hər daşı özündə böyük bir tarix yaşadır. Ona görə də burada həmin tarixin izlərini günümüzdə qədar götürüb çıxaran məşhur coğrafi məkan - yer adları var.

### ● Məşhur nəsil

# Ağamirovlar

Yalnız Şuşada deyil, bütün Azərbaycanda məşhur olan Ağamirovların ulu babası Mir Səbub ağa, onun oğlu Mir Fəxri ağa, nəvələri Mir Fərzənd ağa, Seyid Əsəd ağa, Seyid Zeynalabdin ağa bu şəhərdə yaşayıblar. Haqqında yazılanlara görə, Ağamirovların babaları Qarabağa XVIII əsrin ortalarında Xorasan-dan gəliblər.

Mir Fərzənd ağanın Mir Əhməd ağa, Mir Mehdi ağa adlı iki oğlu olub. Hacı Mir Əhməd ağa 1810-cu ildə Şuşa şəhərində dünyaya gəlib. Dövlətdən bəy titulu alıb. O, məşhur şair, rəssam, astronom, kimyaçı, ədəbiyyatşünas, neqqaş, tarixçi, xəttat və musiqişünas Mir Möhsün ağa Nəvvabın atası idi. Hacı Mir Əhməd ağanın Mir Möhsün ağadan başqa Mir Fəz ağa, Mir Əbubəlib ağa, Mir Hüseyn ağa, Mir Cəlal ağa, Seyid Yusif ağa, Seyid İsmayıl ağa, Mir Fəttah ağa, Mir Məhəmməd ağa adlı oğulları, Seyid Xanım və Seyid Səltənət xanım adlı qızları vardı.



Mir Möhsün Nəvvab

Seyid Miriş ağa Ağamirzadə



Mir Süca Ağamirov

Tədqiqatçılar Şuşada yaşayıb-yaratmış, bu şəhərin mədəni və ictimai həyatında əhəmiyyətli yer tutmuş Mir Möhsün ağanın əsərlərinin məzmununa, səviyyəsinə və həcminə görə orta əsrlərin sonuncu ensiklopedist alimlərindən hesab etməyin mümkünlüyünü yazıblar. O, Azərbaycan dilində qələmə aldığı "Vüzhül-ərşəm" ("Rəqəmlərin izahı") risaləsində Şərqin klassik əsərlərini davam etdirib. Mir Möhsün Nəvvab həm də Azərbaycanda sonuncu kimyaçılardan, münəccimlərdən və köhnə məktəbə mənsub rəssamlardan sayılır.

Tamilla Ağamirova

1833-cü ildə Şuşada Hacı Seyid Əhməd ağanın ailəsində dünyaya göz açan Mir Möhsün ağanın bütün həyatı bu şəhərlə bağlı olub. O, məktəblərdə dərslər deyib, öz açdığı məktəbdə kitablar nəşr etdirib, elm və incəsənətin müxtəlif sahələrinə həsr olunan iyirmi-dən çox kitab yazıb. "Məclisi-fəramuşan" ədəbi, "Məclisi-xanəndə" musiqi məclislərini yaradıb.

Mir Möhsün Nəvvabın "Təzkirəyi-Nəvvab" toplusunda Qarabağdan çıxmış 100-dən artıq şairin həyatı və yaradıcılığı haqqında məlumatlar var. O, 1918-ci ildə Şuşa şəhərində vəfat edib.

Mir Möhsün ağanın Ağamir ağa, Mir İbrahim ağa, Mir Vahab ağa, Mir Əhməd ağa adlı oğulları, Zəhra xanım, Səkinə xanım, Sürəyya bəyim, Qəmərxanım, Rəşadət xanım, Parizaman xanım adlı qızları vardı. Oğlu Mir İbrahim ağa 1872-ci ildə Şuşa şəhərində dünyaya göz açdı. Doğma şəhərində ailəsində çəkilirdi. Adla - Seyid Miriş ağa kimi tanınıb. Atasından ibtidai təhsilini alıb. Sonra Şuşa Reali Məktəbində təhsil alıb. 1914-cü ildə Aşqabada köçüb. Orada gimnaziyada oxuyub, inqilabi hərəkata qoşulub.

1917-ci ildə Şuşa şəhərinə döndü. Şuşa qəzasında başlayan inqilabi hərəkatın rəhbərlərindən olub. Fərrux bəy Vəzirovun mülkəhücum zamanı yaralanıb. Bakıya müalicəyə gəndirilib. Sonra inqilabçı Mir Həsən Vəzirovun göstərişi ilə Bakı Xalq Komissarları Sovetinin gizli məktubunu Aşqabada aparıb. Aşqabad ingilislərin əlinə keçdikdən sonra İrana gedib. Bir müddətdən sonra oradan Qarabağa qayıdıb.

Şuşa qəzasında Mir Süca ağa Ağamirovun iştirakı ilə keçirilən toplantıda Qarabağda Sovet hökumətinin qurulduğu elan edildi. O, 1926-cı ildən Bakıda yaşayıb. 1937-ci ildə repressiyaya uğrayıb, sürgünə göndərilib.

Mir Süca ağa Ağamirov 1955-ci ilin dekabrından 1960-cı ilin martınadək SSRİ Yollar Xalq Komissarlığında yüksək vəzifədə çalışıb. 1960-cı ildən ittifaq əhmiyyətli təqəddürlü olub. O, 1977-ci il 1 iyunda Bakı şəhərində vəfat edib. Fəxri xiyabanda dəfn olunub.

Azərbaycanda ilk nəbatat alimlərindən biri Mir-musa Ağamirov 1886-cı il

də Şuşada dünyaya gəlib. O, 1906-cı ildən Şəkidə pədaqoji fəaliyyət göstərib. Şəkinin və Bakının bir sıra məktəbində müəllimlik edib. 1935-1943-cü illərdə ali təhsil ocaqlarında bitki anatomiyası və fiziologiyası kafedrasının müdiri, 1944-1946-cı illərdə professor olub. Azərbaycan dilində ilk "Bitki anatomiyası" dərslərinin müəllifidir. Mir-musa Ağamirov 1947-ci ildə Bakıda dünyasını dəyişib.

Tamilla Ağamirova 1928-ci il mayın 21-də Bakıda dünyaya gəlib. Ailədə iki qız, bir oğlan olublar. Ataları onların yaxşı təhsil alınmasını istəyirdi. Onun bəy nəslindən olan atası Süca Ağamirov və anası 1937-ci ildə başlayan repressiyalardan qurtula bilməyiblər. "Xalq düşməni" kimi sürgün ediləblər. Bibisi Süca xanım Tamillanı və onun bacı-qardaşını himayəsinə götürüb. Süca xanım mühəndis-neftçi olub. Bakıda neft buruqlarında işləyib.

Tamilla Ağamirova on səkkiz yaşında Bakı Teatr Məktəbinə daxil olub. Təhsilini başa vurduqdan sonra 1951-ci ilin əvvəllərində Moskvaaya yollanıb, SSRİ Teatr İncəsənəti İnstitutunun 3-cü kursuna qəbul edilib. İki il sonra təhsilini başa vurub, MXAT məktəb-studiyasına daxil olub. O, 1952-ci ildən "Romen" Moskva Musiqili Dram Teatrının qabaqcıl aktrisası olub. Dünyada yeganə olan qaraçı teatrının səhnəsində çox parlaq rollarla tamaşaçıların qarşısına çıxıb. Kino sahəsində də fəaliyyət göstərirdi. "Don Kixot", "Onun böyük ürəyi", "Əsl dost", "Koroğlu", "Matteo Falcone", "Zəncirlənmiş adam", "Yenilməz batalyon" və digər filmlərdə çəkilib. O həm də Təhlükəsizlik, Müdafiə və Hüquq Qaydası Akademiyasının professoru, "Maski" Fondunun vitse-prezidenti, Beynəlxalq Akademiya Teatrının fəxri magistrı olub.

Tamilla Ağamirovanın həyat yoldaşı Nikolay Sliçenko SSRİ xalq artisti, "Romen" teatrının bədii rəhbəri, qaraçı mahnı və rəməslərinin dünyəvi məşhur ifaçısı idi. Onların üç övladı - iki oğlu, bir qızı olub. O, 1960-cı ildə Azərbaycan SSR Əməkdar artisti, 1982-ci ildə RSFSR Əməkdar artisti, 1988-ci ildə isə RSFSR Xalq artisti fəxri adlarını alıb. Bir sıra orden və mükafatlarla təltif edilib. 2021-ci ildə, doxsan dörd yaşında Moskvada vəfat edib.

Zəhra FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

### ● Milli sərvətimiz

# Təbiətin inciləri: bulaqlar



Ayna bulaqlı Şuşanın yalnız təbiəti deyil, eyni zamanda ilahinin bu diyara baxış etdiyi gözəlliklərin məskəninin ecazkarlığı bir də ondadır ki, başı dumanlı, əfəyi yaşıl ormanlı, sinəsi bumbuz bulaqlardır. Bir sözlə, bu yerlərdə ilk qədəm basanları heyran edən və dadı-damağından getməyən suları var: saf və şəffaf, səfalı, dadlı-tamlı və təmiz...

Sadalamaqla qurtarası deyil Şuşanın məşhur, vəsinə şeirlər yazılan, mahnılar bəstələnən çeşmələri: İsa bulağı, Turşsu, Səkilli, Daşaltı, Soyuqbulaq, Şorbulaq, Saxsibulaq, Əjdaha-bulaq, Dəvəbatıran, Fındıqlı və s.

Kim bu bulaqların adını eşitməyib ki?! Ad zaman tapılır ki, onların ətrafında süfrə açib oturmaşın.

Şuşalıların xarirələrindən və yazılı ədəbi nümunələrindən də məlumdur ki, İsa bulağı Şuşanın ən məşhur

çeşməsidir və dillər əzbəridir. Əslində, baş bulağıdır. İsa bulağı həm də tarixən bu yerləri ziyarət edənlərin əsas istirahət məkanına çevrilib.

Bulağı adicə bir biçinçinin düzəltməsi deyildir. Ona görə də XIX əsrin ikinci yarısından onu düzəltmənin adını daşıyır. Şuşanın təxminən 3 kilometrliyində, şimal-şərqində, yəni Qarabağ silsiləsində, dəniz səviyyəsindən 1600 metr yüksəklikdə, qayın, sərən və yaşıl ormandadır. Yaşı

bilinməyən, əsrlərin yadigarı, əyilməyən, qoca palıd və vələs ağaclarının altından çağlayıb çıxır.

Mineral su mənbəyi olan Turşsu Şuşadan 17 kilometr cənub-qərbdə 1700 metr hündürüklərdən çıxır. Suyu faydalı mikroelementlərlə, xüsusən də karbon qazı, hidrogen-karbonat, maqnezium, natrium və kalsiumla zəngindir.

Suyu içilir, vannaya edilir, mədə-bağırsaqla, öd kisəsi yuyulur və s. Burada ürək-damar, qanazlıqlı, qaraciyər, öd yolları, öd kisəsi və böyrək xəstəliklərindən əziyyət çəkənlər müalicə olunublar.

Ən uzun mineral su kəmərinin də Şuşada olması təsadüfi deyil. Uzunluğu 32 kilometr, narzan tipli Şırlan suyunun şəhərə çəkilməsi Şuşanın kurort şöhrətini daha uzaqlara yaymışdı. Gündə 342 min litr su verən "Turşsu" pavilyon qalereyası bu diyarın kurortoloji əhəmiyyətini artırmış, onu dağ-ıqlım kurortu səviyyəsinə çıxararaq balneoloji kurorta çevirmişdir.

Turşsu yaxınlığında narzan tipli böyük mineral su mənbəyi olan Dəmir bulağın suyu isə qazlıdır. Şuşa həbsxanasından aşağıda, Daşaltı çayının kənarında çıxan Qotur bulağı sal bir qayanı yararaq 4 metr hündürükləndən əlvan çınqıllığına tökülür və gülmüş çığır kimi qıvrıla-qıvrıla axıb gedir.

Şuşa təbiətinin incilərini saymaq-la qurtarmaq olmaz ki, onların arasında bulaqlar xüsusilə əhəmiyyətli daşıyır.

M.NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

### ● Xəbər

## "Xarıbülbulün sədası: Şuşa-270" festivalı keçirilib

Bakıdakı 2 nömrəli Texniki-Humanitar Lisey və Şuşa şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin birgə təşkilatçılığı ilə festival keçirilib.

Festival iştirakçıları ilk olaraq liseyin fəaliyyətini əks etdirən stendlarla tanış olub, məktəblilərarası breyn-rinq yarışını və hər iki təhsil ocağı şagirdlərinin hazırladığı maraqlı təqdimatları izləyib, məktəblilərin əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış keçiriblər.

2 nömrəli Texniki-Humanitar Liseyin direktoru Fayaz Hüseynov Bakının ən qocaman məktəblərindən olan, fəaliyyətə başladığı ilk dövrlərdən dünyəvi məktəb kimi şöhrət qazanan, Azərbaycanın maarifpərvər ziyalısı "Həbib bəy Mahmudbəyovun məktəbi" kimi tanınan 135 yaşlı təhsil ocağının belə bir möhtəşəm festivala evsahibliyi etməsinə yüksək qiymətləndirib.

BSTİ müdiri Mehriban Vəliyeva bildirib ki, məktəblilərin əfsanədən zəfər simvoluna çevrilməsi xarıbülbulə, bu il əsasının qoyulmasının 270 illi tamam olan Şuşaya həsr etdikləri festival gələcək nəsillərin milli-mədəni dəyərlərimizə, tarixi irsimizə bağlılığının göstəricisidir.

Festivalda məktəblilərin ifasında milli musiqi əsərlərimiz, muğamlarımız səsləndirilib, ədəbi-bədii kompozisiyalar təqdim olunub.

Tədbir liseyin həyatında illər çərçəbinə tonqalı ətrafında əyləncəli proqramla yekunlaşıb.



# Son günlər Kür çayının aşağı hissəsində suyun səviyyəsinin artması müşahidə olunur



Qlobal iqlim dəyişikliyi ilə əlaqədar yaranan su problemi ölkəmizdə də hiss olunmaqdadır. Son günlər Kür çayının aşağı hissəsində suyun azalması bunun nəticəsidir. Hazırda ölkə ərazisində yağın intensiv yağışlar, eləcə də görülən müvafiq tədbirlər nəticəsində Kür çayının aşağı hissəsində suyun səviyyəsinin artması müşahidə olunur.

Bu barədə AZƏRTAC-a açıqlamasında Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin nümayəndəsi Qulu Kərimov məlumat verib. O bildirib ki, ölkəmizdə su problemi təxminən son 10 ildə özünü kəskin göstərməyə başlayıb. "Ümumiyyətlə qeyd etmək lazımdır ki, Kür çayının suyunun 70 faizi Azərbaycan sərhədindən kənar formalaşır. Ölkəmizin ərazisində isə Böyük Qafqaz dağlarından qidalanan Türənçay, Girdimançay və Göyçay çayı Kürə qovuşur. Kürün aşağı hissəsində suyun azalmasının əsas səbəblərindən biri də adıçeki-

lən çaylarda suyun səviyyəsinin kəskin düşməsidir". Ölkə ərazisində su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi, su təsərrüfatının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi və bu sahədə fəaliyyətin əlaqələndirilməsi məqsədilə hələ 2020-ci ildə Prezidentin sərəncamı ilə aidiyyəti qurumların da təmsil olunduğu komissiyanın yaradıldığını xatırladan Qulu Kərimov qeyd edib ki, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə daim diqqət mərkəzində saxlanılır: "Təsəvvür edin ki, keçən il Mingəçevir Su Anbarından aşağıda yerləşən rayonlara

60 kubmetr/saniyə su buraxılırdı. Bu il isə 90 kubmetr/saniyəyə çatdırılıb. Lakin Kürün aşağı axınında vəziyyət keçənildən pəssizdir. Suyun buraxılışında artım olsa da, Türənçay, Girdimançay və Göyçay çayında suyun azalması Kürün aşağı hissəsində belə vəziyyətin yaranmasına gətirib çıxarıb. Aidiyyəti qurumların fəaliyyətinin birgə təşkili, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi, suyun uçotunun dəqiq aparılması istiqamətində görülən işlərin nəticəsidir ki, ölkəmizə daxil olan suların azalmasına baxmayaraq, keçən il suvarma mövsümünün əvvəlinə 2020-ci ilə nisbətən 1 milyard kubmetrdən artıq su yığılmışdı". Onun sözlərinə görə, qeyd olunan suyun yığılması, sadəcə, su ehtiyatının artması ilə əlaqəli deyil. Eyni zamanda, nizamlaşdırma işləri-

nin nəticəsidir: "Mingəçevir Su Anbarından suyun buraxılması rejimə salınıb, eyni zamanda, anbardan qidalanan Yuxarı Qarabağ və Yuxarı Şirvan kanallarının iş rejimlərinə dəyişiklik edilib. Nəticədə biz artıq su ehtiyatı yığa bilməmişik. Ona görə də ümumi su azalmasına baxmayaraq, ötən il suvarma mövsümü, demək olar ki, qənaətbəx keçib". Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin nümayəndəsi həmçinin qeyd edib ki, su qitliyi ümummilli problemdir. Ona görə də hər kəs su ehtiyatlarından səmərəli istifadə etməlidir. "Xüsusən də fermerlərimiz müasir suvarma sistemləri tətbiq etməlidirlər. Çünki müasir suvarma sistemlərinin tətbiqi nəticəsində həm su ehtiyatları qorunur, həm torpağın şoranlaşmasının qarşısı alınır, həm də məhsul bolluğu yaranır", - deyir o əlavə edib.

# OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün abunə yazılış kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

<b>1 illik</b>	124,80 (yüz yirmi dörd manat səksən qəpik) manat
<b>6 aylıq</b>	62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
<b>3 aylıq</b>	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!  
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

## ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

# Ermənistan silahlı qüvvələrində xaos artır

Bu ölkədə hərbi qulluqçuların vəzifələrə təyin edilməsi ilə bağlı rüsvət qalmaqlı yaşanır

Əvvəli 1-ci səh.

"4rd.am" saytı yazır ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin keçmiş baş qərargah rəisi Artak Davtyanın vəzifəsindən uzaqlaşdırılması ilə bağlı rəsmi məlumat verilmədi: "Davtyanın yaxınlarından biri bizə danışdı ki, Davtyanın özü daha əvvəldən istefaya getmək istəyib, o yaxın ətrafına şikayət edirdi ki, ordu dağıdır. Onun özünü belə desək, girov qismində saxlayırdılar və müqavimət göstərəcəyi halda cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəyi bildirirdi".

Sayı yazır ki, Davtyan yaxınlarına deyib ki, ona "iş qurublar". Lakin hansı məsələ ilə bağlı olduğunu mənə adıçeki- çəkilən nəşrə deyə bilməyib və eyham vurub ki, Davtyana qarşı cinayət işi hazırlanıb: "Davtyana yaxın olan şəxs təsdiq edir ki, ona silahlı qüvvələrin baş qərargah rəisi vəzifəsindən istefaya getməsindən sonra başqa vəzifə təklif olunub, lakin o, buna razılıq verməyib. Biz Davtyanla söhbət edə bilmədik, belə ki, istefasından sonra onunla əlaqə qurmaq mümkün deyil. Lakin gördüyü kimi, əgər bu məlumatlar onun ətrafından yayılırsa, bu o deməkdir ki, yaxın günlərdə özü də danışıq və narazılıq barədə bəyanat verə bilər".

Bütün bunların fonunda ordu da hərbi qulluqçuların müxtəlif vəzifələrə təyin edilməsi müqabilində böyük miqdarda rüsvət verilməsi tələbi ilə bağlı çoxlu sayda qalmaqlı yaşanır. Sosial şəbəkələrdə paylaşılan məlumatlar onu göstərir ki, Ermənistan ordusunda rüsvət-xorluq baş alıb gedir və Müdafiə Nazirliyi bunun qarşısını heç cür ala bilmir.



Bildirilir ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi hissələrində zabitlərdən yuxarı vəzifəyə təyin, məsələn, tabor komandiri olmaq üçün 7000, bölük komandiri vəzifəsinə təyin olunmaq üçün 2500-4000, müqaviləli hərbi xidmət üçün isə 1000-2000 ABŞ dolları məbləğində rüsvət tələb edilir. Sosial şəbəkələrdə yazılan məlumatlarda o da iddia edilir ki, yerindən asılı olaraq qiymətlər dəyişilə bilər. Yeni, "yaxşı" yərə təyin almaq üçün yüksək məbləğdə rüsvət vermək lazımdır. Maraqlı odur ki, Ermənistan Müdafiə Nazirliyi rüsvət-xorluq halları ilə bağlı yayılan məlumatlara heç bir reaksiya vermir.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

## ◆ Dünya gündəmi

# Dünya aclıqla üzləşə bilərmə?



Əvvəli 1-ci səh.

Buna səbəb olaraq, iqlim böhranı və koronavirus pandemiyası göstərilir. İndi isə bu amillər Ukraynada əkinin kəsmək riski və Rusiyadan taxıl ixracına müvafiq qadağa da əlavə olunub. Hazırda dünya üzrə buğda tədarükünün 10 faizi, qarğıdalı bazarının isə 15 faizi Ukraynanın payına düşür. Rusiya isə ən iri taxıl ixracatçısıdır və günəbaxan ixracı üzrə liderlərdəndir. Bununla yanaşı, Qara dəniz regionundan buğda tədarükünün 40 faizi ertəzənin artıq xeyli bahalaşdığı Yaxın Şərqi və Afrikanın payına düşür.

Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı İnkişafı Fondunun prezidenti Gilber Unqbo xəbərdarlıq edib ki, davam edən böhran əsas problemlərin tədarükünü məhdudlaşdırmaqla yanaşı, ərzaq məhsullarının kəskin bahalaşmasına və aclığa gətirib çıxara bilər. O əlavə edib ki, yaranmış vəziyyət qlobal ərzaq təhlükəsizliyini təhlükə altına ala və geosiyasi gərginliyi gücləndirə bilər.

Fondun prezidenti vurğulayıb ki, indi ailələrini çətinliklə dolandıra bilənələr üçün xüsusilə ağır nəticələr olacaq. Gözlənilən ərzaq böhranı təbii amillərlə də dərinləşir: keçən il taxıl ixracı üzrə liderlərdən biri Kanada quraqlıq və istilərlə üzləşib, Latin Amerikasında analoqi problemlər müşahidə olunub, ABŞ-i meşə yangınları və digər kəskinləşmələr vurur, Avstraliya isə, fəsadları gələcəkdə kənd təsərrüfatına təsir göstərəcək daşqınlardan əziyyət çəkir.

Hazırda aclığa ən yaxın ərzaq Şərqi Afrikadır. Afrika Büynüzü regionunda üç mövsüm yağın yağışlar əkinləri məhv edib və mal-qaranın kütləvi halda tələfi-nə səbəb olub. Su və otlaq çatışmazlığı isə icmalar arasında münafişələr yaradıb. Bu səbəblər üzündən proqnozlar neqativdir. Bunu BMT-nin Dünya Ərzaq Programının Şərqi Afrikada regional direktoru Maykl Danford deyib. O bildirib ki, məhsullar məhv olur, ev mal-qarası tələf olur. Təkrarlanan quraqlıqlar Afrika

Buynuzunu vurduqca, aclıq artır. Vəziyyət dərhal humanitar tədbirlərin həyata keçirilməsinə və icmaların gələcəyə davamlılığını artırmaq üçün ardıcıl dəstəyin olmasını tələb edir.

## BMT dünyada aclıq təhlükəsinin olduğunu elan edib

Almaniyaadakı "Commerzbank"ın analitiki Karsten Fritç Rusiya və Ukraynadan buğda tədarükünün pozulması, həmçinin taxılın dünya ehtiyatlarının rekord səviyyədə azalması ilə əlaqədar Afrika və Yaxın Şərqdə aclığın yaxınlaşdığını bəyan etmişdir. O qeyd etmişdir ki, ən iri buğda tədarükçüsü olan Rusiya və Ukrayna indi digər özlərdən təcrüd vəziyyətdədir.

BMT-nin Ümumdünya Ərzaq Programının İsmi nümayəndəsi Tomson Piri də bildirib ki, ərzaq qiymətlərinin artması dünyada aclıq yarada bilər. Belə ki, Ukraynadakı vəziyyət və dünyada ərzaq qiymətlərinin artması qlobal aclıq riskini artırır.

"Avropanın ərzaq mənbəyi kimi tanınan Qara dəniz hövzəsi taxıl və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı üçün ən vacib regionlardan biridir", - deyir BMT nümayəndəsi əlavə edib. O xatırladı ki, dünya üzrə buğda ixracının 30 faizi, qarğıdalı ixracının 20 faizi və günəbaxan tədarükünün 76 faizi Ukrayna və Rusiyanın payına düşür.

T.Pirinin dediyinə görə, istehsal və təchizat zəncirindəki qırıqlar qiymətlərin artmasına səbəb olacaq. Nəticədə inflyasiyanın mənfii təsir göstərdiyi milyonlarla insan ciddi zərər görəcək. Təchizatın nümayəndəsi həmçinin qeyd edib ki, cari vəziyyət Ümumdünya Ərzaq Programının xərclərini artırır.

Ən iri buğda ixracatçılarından - Avropa İttifaqı, Rusiya, ABŞ, Kanada, Ukrayna, Argentina, Avstraliya və Qazaxıstanın ehtiyatlarının azalması təchizat böhranını daha da ağırlaşdıracaq. Ha-

zırda taxıl ehtiyatları 57 milyon tona çatır ki, bu da doqquz ildə minimum göstəricidir. Bu ehtiyat dünyaya 27 gün, Rusiyanın və Ukraynanın resursları olmadan isə 20-21 gün üçün bədsir.

## Buğdanın qiyməti çoxillik təcrüdə maksimuma yüksəlib

Daha əvvəl məlumat verildi ki, buğdanın qiyməti çoxillik təcrüdə maksimuma çatıb. Belə ki, Çikaqo əmtəə birjasında (CME) onun dəyəri 2008-ci il martın 3-dən etibarən, taxıl tədarükünün kəsilməsi təhlükəsizlə görə maksimuma yüksəlib.

May ayının buğda fuçersləri (malların daşınması mayda keçiriləcək) martın 2-də əvvəlki günə nisbətən 7,1 faiz artaraq 14 il ərzində 1 buşelə (38,691 kiloqram) görə maksimal nəticə -11,34 dollar olmuşdur. Digər bitkilərin də qiyməti artır. May ayındakı qarğıdalı fuçerslərinin qiyməti 2,4 faiz artaraq 7,425 dollara yüksəlib və bu, 2012-ci ildən etibarən maksimum göstəricidir.

Kənd təsərrüfatı malları və sənəyə xammalı üzrə qiymətlərin davamlı artımına səbəb dünyada şirkətlərin qeyri-sabitlikdən və resurslarla təchizatın həcmindən ehtiyatlanmasıdır.

Karsten Fritçin dediyinə əsasən, Ukraynadan dənizlə buğda tədarükü qeyri-müəyyən müddət ərzində həyata keçirilməyəcək. Bundan əlavə, gəmiçilik şirkətləri artıq Rusiyadan gəlmə və ya Rusiyaya gəndəmə sifarişlərini qəbul etmirlər. İstənilən halda, hazırda, demək olar ki, heç bir alıcı Rusiyadan buğda sifariş etməz. Bu o deməkdir ki, dünya buğda ixracının 30 faizi bazarından kənarəda qalıb.

Ekspert hesab edir ki, qiymət artımının daha bir səbəbi alternativ tədarükçülərin axtarışı ilə bağlı çətinliklər fonunda yaz taxıl bitkilərinin əkinində əngəlliklərin yaranmasıdır. ABŞ Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına görə, 2021-ci ildə dünya buğda ixracının 28,5 faizi, qarğıdalının 19 faizi və günəbaxan yağının 80 faizi Rusiya və Ukraynanın payına düşüb.

Beynəlxalq Taxıl Şurası (IGC) 2021/22-ci il mövsümünün (iyul-iyun) sonuna qədər əsas buğda ixracatçılarından (Avropa İttifaqı, Rusiya, ABŞ, Kanada, Ukrayna, Argentina, Avstraliya və Qazaxıstan) ehtiyatlarının 57 milyon tona, yeni doqquz illik minimuma enəcəyini xəbərdar edib. Bu ölkələrin payına dünya ehtiyatlarının beşdə biri düşür, halbuki dünyada buğda istehlakı 781 milyon ton olmalıdır.

Qiymətlərin artması və buğda tədarükünün sabitliyi ilə bağlı problemlərlə praktiki olaraq bütün ölkələr üzləşib.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

## "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Ramana qəsəbəsinin bir hissəsinin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması işlərinin satın alınması üçün açığ tender elan edir

Tender iştirakçılara təklif olunur ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları oxşar təcrübəyə, lazımi maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğə iştirak haqqını göstərilməsinə bərabər olaraq Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67 ünvanında yerləşən "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Satınalmaların Təchizatı və Müqavilələrin İdarə olunması Şöbəsinin (Əlaqələndirici şəxs: Ahişev Murad Çingiz oğlu, telefon: +99 412 431 47 67/87 - daxili 1087, E-mail: [murad.abishev@azersu.az](mailto:murad.abishev@azersu.az) və [Novruzov@azersu.az](mailto:Novruzov@azersu.az)) ala bilərlər.

**İşlərin qısa təsviri:**  
Su və kanalizasiya şəbəkəsinin tikintisi və digər əlaqədar işlər.

Tenderdə iştirak haqqı: 500,00 (beş yüz) AZN  
"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti  
VÖEN: 9900001751  
Bank: "Kapital Bank" ASC-nin 1 sayılı Nəsimi filialı  
Kodu: 200112  
VÖEN: 9900003611

Yeni valyutada hesab nömrəsi AZ55AIB3307001944110021611  
Xarici valyutada hesab nömrəsi AZ55AIB3317001840110021611  
M/n: AZ37NABZ0135010000000001944  
SWIFTAIBAZXX

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.  
Tender iştirakçıları tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün ərizə;
- iştirak haqqının ödənilməsinə təsdiq edən bank sənədi;
- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 65 bank günü ərzində qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (Təminatın qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır);
- tender iştirakçısının tam adı, nizamnaməsi (hüquqi şəxslər üçün), qeydiyyatdan keçdiyi rəkvizitləri;
- məlgöndərənin (podratçının) işin icrası üçün müqavilə imzalayacağı subpodratçı barədə konkret subpodratçının adı göstərilmiş məlumatlar (Əlavə №19);
- məlgöndərənin (podratçının) son bir ildəki (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyəti dövründəki) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilmiş arayış;
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyəti dayandırdığı barədə nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olması barədə arayış;
- iddiaçının satınalma müqaviləsinə bağlamaq səlahiyyətinin olması (Şəxsin səlahiyyəti olması barədə emr təqdim edilməlidir);

- öz əmlakından sərbəst və məhdudlyətsiz istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması barədə arayış;
- müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlməmiş girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şəxs olmaması barədə arayış (Ədliyyə Nazirliyindən alınmış müvafiq arayış);
- satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərin idarə edənların, qulluqçularının peşakar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərinin yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə gətirilməməsi, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi barədə arayış;
- Azərbaycan Respublikası dövlət standartlarına uyğun olaraq 1 və II məsuliyyət səviyyəli bina və qurğuların tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsi üzrə verilmiş xüsusi rəzilq (lisensiya) və onun əsasında həyata keçirilməsinə icazə verilən işlərin siyahısı;
- məlgöndərənin (podratçının) son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq edilmiş maliyyə hesabatının surəti (Vergi orqanının rəsmi blanzında və ya elektron sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti təqdim edilməlidir);
- mühasibat balansları, mənfəət və zərər haqqında hesabat;
- kanar audit tərəfindən tərtib olunmuş son bir ildəki audit hesabatları (əgər varsa);
- satınalma müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşakarlığının, təcrübəsinin, texniki və maliyyə imkanlarının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəfəsinin, etibarlılığının olması (Son beş il (01 yanvar 2017 - 31 dekabr 2021) ərzində ümumi məbləği 3 milyon AZN-dən az olmayan, oxşar işi əhatə edən (oxşarlıq layihə və texniki spesifikasiyalarda təsvir edilən fiziki ölçüyə, mürəkkəbliyə, metodlara, texnologiyaya və digər xüsusiyyətlərə əsaslanmalıdır) ən azı iki sifarişə bəş podratçı kimi qənaətbəx şəkildə icra etməsi haqda məlumat və təsdiq edilmiş sənədlər, son beş il (01 yanvar 2017 - 31 dekabr 2021) ərzində ən azı 5 milyon AZN dövrüyə tələb olunur) və TMV 1.6-ci bəndində tələb olunan digər tələblər. Tenderdə iştirak üçün iki və ya daha artıq tərəfdaş şirkətdən ibarət bir qrup müəssisə yaratdıqda, TMV 1-ci və 2-ci bəndində tələb olunan sənədlər hər bir şirkət üçün ayrı-ayrı təqdim edilməlidir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (1 əsl və 1 surətli) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanununun tələblərinə uyğun keçiriləcəkdir.

Tender iştirakçıları tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 28 aprel 2022-ci il saat 16:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatı isə möhürlənmiş ikiqat zərflə 13 may 2022-ci il saat 16:00-a qədər Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67 ünvanında yerləşən "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Satınalmaların Təchizatı və Müqavilələrin İdarə olunması Şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. Tender iştirakçıların təklifləri Bakı şəhəri, Moskva prospekti, 67 ünvanında yerləşən "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində 16 may 2022-ci il saat 16:00-da açılacaqdır.

Tender iştirakçıların səlahiyyəti nümayəndələri zərflərin açılışında iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası





## Tender təklifləri üçün sorğu Malların satın alınması üzrə Çərçivə Sazişi (Yerli Rəqabətli Tender - 4 LOT)

Satınalma təşkilat: Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi / Məşğulluğa Dəstək Layihəsi

**Ölkə: Azərbaycan Respublikası**  
**Layihənin adı: Məşğulluğa Dəstək Layihəsi**  
**Çərçivə Sazişinin Adı: Aktivlərin satın alınması**  
**TÜDNo.:AZ-MLSP-9044-FA/2-GOODS**  
**KreditNo.: 9044-AZ**

1. Azərbaycan Respublikasının Hökuməti Dünya Bankından Məşğulluğa Dəstək Layihəsinin həyata keçirilməsi məqsədilə maliyyə vəsaiti almışdır və bu əldə olunan vəsaitin bir hissəsini Çərçivə Sazişi əsasında Aktivlərin satın alınması üçün Çərçivə Sazişi bu TUD ilkin satınalma əsasında həyata keçiriləcək bağlanacaq müqavilələrdən irəli gələn ödənişlərə ayırmaq niyyətindədir. Bu müqavilə üzrə Borcalan, müqavilədə akkreditiv vasitəsilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan ödənişlər istisna olmaqla, Dünya Bankının İnvestisiya Layihələrinin Maliyyələşdirilməsi üzrə Ödəniş Təlimatlarında müəyyən edildiyi kimi, Birbaşa ödənişin metodundan istifadə etməklə ödənişləri həyata keçirilməlidir.

2. Satınalma təşkilatı İkinci Satınalma prosesini Çərçivə Sazişini bağlamaq məqsədi ilə həyata keçirir. Satınalma təşkilatı Çərçivə Sazişinə əsasən yeganə Alicidir. Satınalma təşkilatı müvafiq Tender iş-tirəklərini aktivlərin satın alınması üçün möhürlənmiş təklifləri təqdim etməyə dəvət edir (Çərçivə Sazişinin müddəti ərzində miqdarlar təxminidir):

### Aktivlər Qrupu - LOT 1

- 1 Avtomexanik xidmətləri (600 dəst)
- 2 Avtoelektrik xidməti (300 dəst)
- 3 Avtomobil təkərlərinin bərpası və təmiri xidmətləri (680 dəst)
- 4 Avtomatik yağlama xidmətləri (100 dəst)
- 5 Avtomobil təmir xidmətləri (160 dəst)
- 6 Kiçik dəmirçi dükanı (700 dəst)
- 7 Avtomobil rəngləmə (140 dəst)

### Aktivlər Qrupu -LOT 2

- 1 Kiçik foto emalatxanası (500 dəst)
- 2 Çap xidməti (300 dəst)
- 3 Telefon təmiri (200 dəst)

### Aktivlər Qrupu - LOT 3

- 1 Broiler inkubatoru (100 dəst)
- 2 Döner dükkanı (400 dəst)
- 3 Kiçik dülqər dükkanı - 1 (800 dəst)
- 4 İstixana işi (700 dəst)
- 5 Döşəmə və parket cilalama xidməti (200 dəst)
- 6 PVC qapı və pəncərələrin istehsalı (700 dəst)
- 7 Çörək memullarının istehsalı (1200 dəst)

### Aktivlər Qrupu - LOT 4

- 1 Ayaqqaçı təmiri və istehsalı (100 dəst)
- 2 Kişi bərbərxanası (800 dəst)
- 3 Qadın gözəllik salonu (1000 dəst)
- 4 Kiçik dəri dükkanı (1200 dəst)
- 5 Aqroturizm (100 dəst)
- 6 Çatdırılma xidməti (200 dəst)
- 7 Xalça yuma xidməti (80 dəst)
- 8 Kombi ustası və quraşdırılması xidməti (200 dəst)
- 9 Su sızıntısı aşkarlama xidməti (100 dəst).

3. Bağlanacaq Çərçivə Sazişi "Yeganə İstifadəçi" olacaqdır. Çərçivə Sazişi əsasında satınalma hüququ olan Yeganə İstifadəçi Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi / Məşğulluğa Dəstək Layihəsidir.

4. Çərçivə Sazişi "Bir neçə təchizatçı" ilə bağlanacaqdır.

5. Çərçivə Sazişi əsasında bağlanacaq müqavilələr Çərçivə Sazişində göstərilən İkinci Satınalma prosesi yolu ilə həyata keçiriləcəkdir. Lakin Çərçivə Sazişinin bağlanması Sazişin təşkilatına, o cümlədən iştirak edən təchizatçılara Çərçivə Sazişi əsasında bağlanacaq müqavilələr əsasında mal almaq öhdəliyi qoymayacaqdır. Təchizatçılara bağlanan Çərçivə Sazişi, Çərçivə Sazişi əsasında müqavilələrin onlarla bağlanacağına heç bir zəmanət vermir.

6. Tender Dünya Bankının "İLM Borcalanları üçün Satınalma Qaydaları" 2016-cı ilin iyul, 2017-ci ilin noyabr və 2018-ci ilin avqust aylarında qəbul olunmuş "Satınalma Qaydaları" ilə müəyyən edilmiş bir Təkliflər üçün Dəvətnamə (TUD) istifadə edilərək Yerli Rəqabətli Tender yolu ilə aparılacaq və Satınalma Qaydalarında müəyyən olunmuş bütün uyğun iddiaçılara açıqdır.

7. İddiaçılar bir və ya daha çox LOT üzrə təklif verə bilərlər.

8. Çərçivə Sazişi imzalandığı tarixdən etibarən 2 il müddətinə bağlanacaq və qənaətbəxş olması şərti ilə, illik əsasən on çox iki (2) il əlavə müddətə uzadıla bilər. (Müddət + 1 + 1)

9. İlk satınalma prosesi ilə Qapalı Çərçivə Sazişi(ləri) qura-cıqdır.

10. Maraqlı olan iddiaçılar əlavə məlumat Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi / Məşğulluğa Dəstək Layihəsindən, huseyn-gulu.ismayilov@esp.az ünvanından ala bilərlər. Kimsə: Satınalma Mütəxəssisi Hüseynqulu İsmayilovdan əldə edə bilər və tender sənədlərini iş saatları (09:00 - 18:00) ərzində nəzərdən keçirə bilərlər.

11. Maraqlı olan iddiaçılar tender sənədlərini ingilis dilindəki tam toplunu aşağıda göstərilən ünvana məktub təqdim etməklə və geri qaytarılmayan 500 AZN və ya 300 ABŞ dolları ödəməklə əldə edə bilərlər. Ödəniş birbaşa depozit və ya Əmək və Əhalinin Müdafiəsi Nazirliyi nəzdində fəaliyyət göstərən Məşğulluğa Dəstək Layihəsi, Layihə İdarəetmə Qrupunun aşağıda göstərilən hesabına köçürmə yolu ilə keçirilə bilər. Tender sənədləri kuryer vasitəsilə göndəriləcəkdir. Sənədlərin elektron versiyası göstərilən linkdə (<https://docs.google.com/document/d/1w7ZwyUPFURZVvUHLpgdNkl-GG1S1Qnb/edit?usp=sharing&oid=105638557535015383602&rfpof=true&sd=true>) yalnız tanışlıq və məlumatlandırma məqsədi ilə yerləşdirilib.

**ABŞ dollar hesabı** **AZN hesabı**

Azerbaijan Republic Ministry of Labor and Social Protection of Population  
Tax ID: 1700093011  
IBAN: AZ49IBAZ3819004809330186120  
International Bank of Azerbaijan  
Bank code (BIC): 805250  
Corr acc: AZ03NABZ0135010000000002944  
SWIFT: IBAZAZ2X

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi  
VÖEN: 1700093011  
IBAN: AZ39IBAZ38090029449330186120  
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı  
Bank kodu (BIC): 805250  
M/H: AZ03NABZ0135010000000002944  
SWIFT: IBAZAZ2X

12. Təkliflər 25 may 2022-ci il tarixədək Bakı vaxtı ilə saat 15:00-dan gec olmayaraq aşağıdakı ünvana göndəriləcəkdir. Təkliflərin elektron şəkildə təqdim edilməsinə icazə verilmir. Gecikmiş təkliflər qəbul olunmayacaqdır. Tender təklifləri iddiaçıların təyin edilmiş nümayəndələrinin və iştirak etmək istəyən hər kəsin iştirakı ilə 25 may 2022-ci il tarixədə (yerli vaxtla 15:00) aşağıdakı ünvana açıq şəkildə açılacaqdır.

13. Yuxarıda nəzərdə tutulan ünvan: Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi / Məşğulluğa Dəstək Layihəsi  
Fəqan Əsgərov, Layihə koordinatoru  
Nazim Hikmət küç, 27  
Rich Plaza, 1-ci giriş, 2-ci mərtəbə  
AZ1100, Bakı, Azərbaycan  
Tel: (99412) 5253449  
**E-mail: fagan.asgarov@esp.az**

## "Azərişiq" ASC-nin Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzinin yaradılmasının 10 illik yubileyi ilə bağlı tədbir keçirilib

"Azərişiq" ASC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, "Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzi - 10 il" adlı tədbirdə müəssisənin direktoru Araz Məmmədov özən 10 il ərzində Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzinin iş fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib.

Daha sonra müəssisənin mayılov Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzində bu dövr ərzində keçirilən layihələr haqqında danışdı. Həmçinin mərkəzin "Mühəndis peşəqoşması" kafedrasının müdiri Samid İbrahimzadə müəssisədə keçirilən kurslarla bağlı informasiya verib. Tədbir zamanı Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzi ilə daha iki əməkdaşlıq müqaviləsi imzalandı. Müqaviləyə əsasən mərkəz bundan sonra Bakı Peşə Hazırlığı Mərkəzi və "Industrial Support and Training Services" MMC şirkəti ilə əməkdaşlıq edəcək.

## "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC

### AM070 müxtəlif mal-materialların satın alınması məqsədilə açıq müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər [www.asco.az](http://www.asco.az) səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 30 mart 2022-ci il saat 17:00-dəkdir. Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: AZ1003, Bakı şəhəri, Mikayıl Hüseynov küçəsi, 2.  
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili:1177

**Tender komissiyası**

## Yanvarda Azərbaycanda 10 mindən çox körpə doğulub



Bu ilin yanvar ayında Azərbaycanda 10 min 197 körpə doğulub. Həmin göstərici əhalinin hər 1000 nəfərinə 12 təşkil edib. Doğulanların 53,1 faizi oğlan, 46,9 faizi isə qız uşaqlarıdır. Körpələrdən 290-ı ökiz, 9-u isə üçömdür.

Bu barədə AZƏRTAC-a Dövlət Statistika Komitəsindən məlumat verilib.

Yanvar ayı ərzində ölkədə 6009 ölümlə halı qeydə alınıb. Əhalinin hər 1000 nəfərinə ölümlə səviyyəsi 7 təşkil edib.

## "Azercell" tələbələr üçün yeni imkanlar açır

### Şirkət növbəti əmək yarmarkalarında iştirak edib

Ölkənin ən yaxşı işəgötürən şirkətlərindən biri olan "Azercell" istedadlı gənclərin işə cəlb olunmasına, peşəkar kadrların yetişdirilməsinə, onların bilik və bacarıqlarının artırılmasına dəstək xüsusi diqqət ayırır. Tələbə və məzunlar üçün keçirilən əmək yarmarkalarında fəal iştirak edən "Azercell" bu dəfə də önənəsinə sadiq qalıb.

Belə ki, "Azercell Telekom" MMC Qərbi Kaspi Universitetində keçirilən əmək yarmarkasında iştirak edib. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən təşkil edilən tədbirin məqsədi qısa müddət ərzində işəgötürənlərin zəruri peşəyə, ixtisasa və təcrübəyə malik olan kadrların seçiminə kömək göstərilməsindən ibarətdir.

"Azercell Telekom" MMC-nin gənclərin peşəkar kadr hazırlığına dəstək məqsədilə iştirak etdiyi digər platformalar arasında "IBM Cybersecurity Analyst Professional Certificate" və "Google Data Analytics Professional Certificate" inkişaf proqramları çərçivəsində təşkil olunan əmək yarmarkası xüsusi yer tutur. Sərgidə 200-dən artıq gənc, data analitikası və kibernetika üzrə kadr axtarışında olan müəssisə və təşkilatlar iştirak ediblər.

Yarmarka çərçivəsində "Azercell"-in İnsan Kapitalının İdarə Edilməsi Departamentinin mütəxəssisləri iş axtaran gəncləri maraqlandıran sualları cavablandırır, şirkətdə mövcud vakansiyalar, iş şəraiti, namizədlər üçün tələblər və kadrların seçilməsi, tələbələr üçün təşkil edilən təcrübə və təqəddim proqramları haqqında ətraflı məlumatı bölüşüblər.

Qeyd edək ki, on beş ildən artıqdır ki, Azərbaycan universitetlərində təhsil alan istedadlı gənclər "Azercell"-in xüsusi tələbə təqəddim ilə təltif olunur və təcrübə proqramları çərçivəsində şirkətdə iş təcrübəsi ilə yanaşı, müxtəlif təlimlərdən də faydalana bilərlər.

## Specific Procurement Notice (SPN) Request for Bids Framework Agreement(s) for Goods National Bidding (4 Lots)

Procuring Agency: Ministry of Labor and Social Protection of Population / Employment Support Project  
Country: The Republic of Azerbaijan  
Name of Project: Employment Support Project  
Framework Agreement Title: Procurement of Assets  
RFB Reference No.: AZ-MLSP-9044-FA/2-GOODS  
Loan No.: 9044-AZ

1. The Government of the Azerbaijan Republic has received financing from the World Bank toward the cost of the Employment Support Project, and intends to apply part of the proceeds toward payments under Call-off Contracts that may be awarded under the Framework Agreement (FA) for Procurement of Assets concluded through this RFB Primary Procurement process. For this contract, the Borrower shall process the payments using the Direct Payment Disbursement method, as defined in the World Bank's Disbursement Guidelines for Investment Project Financing, except for those payments, which the contract provides to be made through letter of credit.

2. The Procuring Agency is undertaking the Primary Procurement with a view to concluding a Framework Agreement. The Procuring Agency is the sole Purchaser under the Framework Agreement. The Procuring Agency now invites sealed Bids from eligible Bidders for Procurement of Assets as per following list and Lots (Quantities are estimates for during the term of Framework Agreement):

### Assets Group - LOT 1

- 1 Auto mechanic services (700 sets)
- 2 Auto electric services (300 sets)
- 3 Car tire restoration and repair services (740 sets)
- 4 Auto lubrication services (100 sets)
- 5 Car cleaning services (700 sets)
- 6 Small blacksmith shop (700 sets)
- 7 Car painter (140 sets)

### Assets Group - LOT 2

- 1 Small photo workshop (580 sets)
- 2 Printing service (300 sets)
- 3 Phone repair (200 sets)

### Assets Group - LOT 3

- 1 Broiler incubator (100 sets)
- 2 Doner shop (400 sets)
- 3 Small carpenter's shop - 1 (800 sets)
- 4 Greenhouse business (6 sets)
- 5 Floor and parquet polishing service (200 sets)
- 6 Manufacture of PVC doors and windows (760 sets)
- 7 Production of bakery products (1300 sets)

### Assets Group - LOT 4

- 1 Shoe repair and production (100 sets)
- 2 Men's barber shop (800 sets)
- 3 Women's beauty salon (1400 sets)
- 4 Small tailor's shop (1200 sets)
- 5 Agrotourism (100 sets)
- 6 Delivery service (200 sets)
- 7 Carpet washing service (10 sets)
- 8 Combi master and WC area installation service (200 sets)
- 9 Water leak detection service (100 sets)

3. The Framework Agreement to be concluded will be "Single-User. The Single-User entitled to purchase under the Framework Agreement is Ministry of Labor and Social Protection of Population / Employment Support Project.

4. The Framework Agreement to be concluded will be "Multi-Supplier."

5. The selection of FA Suppliers to be awarded a Call-off Contract will be done through a Secondary Procurement process as defined in Framework Agreement. However, the conclusion of a Framework Agreement shall not impose any obligation on the Procuring Agency, including participating Purchasers, to purchase Goods under a Call-off Contract. The conclusion Framework Agreement does not guarantee that a FA Supplier will be awarded a Call-off Contract.

6. Bidding will be conducted through National Competitive Procurement using a Request for Bids (RFB) as specified in the World Bank's "Procurement Regulations for IPF Borrowers" July 2016, Revised November 2017 and August 2018 ("Procurement Regulations"), and is open to all eligible Bidders as defined in the Procurement Regulations.

7. Bidders may submit Bids for one or more "lots".  
8. The Framework Agreement shall be concluded for a Term of 2 years from the commencement date stated in the Framework Agreement, and may be extended subject to satisfactory performance, for a maximum of up to two (2) additional years on yearly basis (i.e Terms +1 +1).

9. The Primary Procurement shall establish a Closed Framework Agreement(s).

10. Interested eligible Bidders may obtain further information from Ministry of Labor and Social Protection of Population / Employment Support Project, fagan.asgarov@esp.az, Attn: Fagan Asgarov, Project Coordinator and inspect the Bidding document during office hours (09:00 am to 17:00 am) at the address or link given below.

11. The Bidding document in English may be purchased by interested Bidders upon the submission of a written application to the address below and upon payment of a nonrefundable fee of 500 AZN or 300 USD. The method of payment will be **direct deposit or wire transfer to the below account in favor of the Ministry of Labor and Social Protection of Population / Employment Support Project**. The document will be sent by courier. A PDF version of bidding document will be available in the link (<https://docs.google.com/document/d/1w7ZwyUPFURZVvUHLpgdNkl-GG1S1Qnb/edit?usp=sharing&oid=105638557535015383602&rfpof=true&sd=true>) for review and information purpose only.

### USD ACCOUNT

Azerbaijan Republic Ministry of Labor and Social Protection of Population  
Tax ID 1700093011  
IBAN: AZ49IBAZ3819004809330186120  
International Bank of Azerbaijan  
Baku Branch  
Bank code (BIC): 805250  
Corr acc: AZ03NABZ0135010000000002944  
SWIFT: IBAZAZ2X

### AZN ACCOUNT

Azerbaijan Republic Ministry of Labor and Social Protection of Population  
Tax ID 1700093011  
IBAN: AZ39IBAZ38090029449330186120  
International Bank of Azerbaijan  
Baku Branch  
Bank code (BIC): 805250  
Corr acc: AZ03NABZ0135010000000002944  
SWIFT: IBAZAZ2X

12. Bids must be delivered to the address below on or before 25 May, 2022 (15:00 pm local Baku time). Electronic Bidding will not be permitted. Late Bids will be rejected. Bids will be publicly opened in the presence of the Bidders' designated representatives and anyone who chooses to attend, at the address below on 25 May, 2022 (15:00 pm local Baku time).

13. The address(es) referred to above is:

Ministry of Labor and Social Protection of Population / Employment Support Project  
Mr. Fagan Asgarov, Project Coordinator  
27, Nazim Hikmet str.,  
Rich Plaza, 1st entrance, 2nd floor  
AZ1100, Baku, Azerbaijan  
Tel: (99412) 5253449  
**E-mail: fagan.asgarov@esp.az**

## "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC balansında olan gəmilər üçün "Honeywell" markalı qazanalyzerların ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər [www.asco.az](http://www.asco.az) səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 31 mart 2022-ci il saat 17:00-dəkdir. Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı, Neftçilər prospekti, 2.  
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1263.

**Tender komissiyası**

## ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru professor Havar Məmmədov və ali təhsil ocağının kollektivi Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru, sənətsünaşlıq üzrə elmlər doktoru, professor Ceyran Mahmudovaya anası

### CƏMİLƏ XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektoru professor Gülçöhrə Məmmədova Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru professor Ceyran Mahmudovaya anası

### CƏMİLƏ XANIMIN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

### BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar SADIQOV**



### Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə  
e-mail: secretary@azerbajian-news.az  
az.reklam@mail.ru  
azerbajian-news@mail.ru  
www.azerbajian-news.az

### Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,  
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,  
539-72-39,  
Məsul katib - 539-43-23,  
Məsul katib müavini - 539-44-91,  
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,  
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,  
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-66, 539-63-82  
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,  
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,  
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,  
Mühəsiblik - 539-59-33

### Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

### Gündəlik qəzet

Tiraj 5685  
Sifariş 745  
Qiyməti 40 qəpik